

SILTALA

SYKSY 2021

SISÄLLYS

Jouni Inkala JUMALALLE PYHITETTY SUSI – runojen muistelmät	2	Wolfram Eilenberger VAPAUDEN TULI Filosofian pelastus synkkinä aikoina 1933–1943	25	Leena Majander KIRJATYTTÖ Kustantajaelämää	44
Marko Järvikallas SANO JOTAIN KAUNISTA	4	Hannu Hautala 100 PARASTA	26	Marko Paavilainen KATA Metsäneuvos ja järjestövaikuttaja Kata Jouhki	46
Hanna Ryti ERON KUVIA	5	Kai Ekholm – Yrjö Repo LUKEMISEN AIKA	28	Ville Pernaa PIMEÄ VUOSIKYMMEN Suomi 1968–1981	47
Helmi Kekkonen TÄMÄN NAISEN ELÄMÄ	6	Pirjo Houni SALATTUA DIPLOMATIAA Tapani Brotheruksen tarina	29	Juha-Matti Ritvanen MURENEVA KULMAKIVI Suomi, Neuvostoliiton hajoaminen ja YYA- sopimuksen loppuvaiheet 1989–1992	48
Marissa Mehr RUSALKA – kuiskaajan muotokuva	8	Tuula Karjalainen OUTI HEISKANEN taiteilija kuin shamaani	30	Sakari Siltala – Teemu Keskisarja KUN NIIN PERKELEESTI SAHAA Kopran sahasuvun historia	49
Sari Rainio – Juha Rautaheimo VAINAJAT EIVÄT VAIKENE	10	Juha Kauppinen HERÄÄMISIÄ Kuinka minusta tuli luonnonsuojelija	32	Reijo Salminen (toim. Sari Rainio) TULTA, HIKEÄ JA KYYNELIITÄ Palomestari muistelee	50
Pirkko Saisio PASSIO	12	Matti Klinge TÄYSIN PALVELLUT Muistelmia 2000–2021	34	Maria Säkö – Leea Klemola LÖYTÖRETKIÄ Merkintöjä Leea Klemolan teatterista	52
Juha Seppälä BOG EDIN/LATAA JA LUE Kolumneja viideltä vuosikymmeneltä	14	Matti Klinge TERÄTÖN VEITSI ILMAN KAHVAA Päiväkirjastani 2020–2021	35	Kati Toivanen VIIMEISEEN SAUMAAN Lentopalloseura Sikariporras 1970–2020	53
Jaakko Yli-Juonikas JÄÄASEMA KOOMA Neljä ratsastajaa osa 4	15	Teemu Keskisarja KUSTU Vuorineuvos Gustaf Serlachius ja Mäntän kadonnut aika	36	Antti Tuuri PAAVO TALVELAN ELÄMÄ	54
Lena Andersson TYTÄR	16	Anitra Komulainen PUNAPÄÄOMAN LINNAKE Työväenosuustoiminnan dramaattiset vaiheet 1917–1920	37	Timo Valjakka UUSI KAUNEUS Suomalaista taidetta Nicolai Tangenin kokoelmasta	56
Lydia Davis KAFKA VALMISTAA PÄIVÄLLISTÄ Valitut novellit	17	Simon Kuper FC BARCELONA	38	Jutta Ylä-Mononen VUOKKO	58
Jonathan Franzen CROSSROADS Avain kaikkiin mytologioihin I	18	Henrik Meinander TERÄVÄÄ JÄLKEÄ Henrik Tikkasen ajankuvia 1960-luvun Suomesta	39	ÄÄNIKIRJAT	60
Julia Phillips KATOAVA MAA	20	Ismo Leikola ja Angelika Leikola SUO, KUOKKA JA HOLLYWOOD	40	KUVIA MATKAN VARRELTA	62
David Foster Wallace TENNISESSEET	22	Siim Liivik – Aki Ollikainen FUCK YOU LIIVIK	42	UUTISET JA PALKINNOT	64
Iris Hanika MENNEISYYDENHALLINTALAITOS	24				

Kokeellinen kirjallisuus äänikirjamarkkinoilla

Vuoden 2019 tammikuuhun mennessä Siltalta oli ilmestynyt tasan viisi äänikirjaa. Kuluva vuoden loppuun mennessä äänikirjoja on katalogissa lähes 150. Se on lyhyessä ajassa paljon.

Äänikirjojen tulo voimalla suomalaiseen kustannusmaailmaan on innostuksen lisäksi nostattanut myös huolta. Äänikirjan taloudellisen merkityksen kasvu on herättänyt kysymyksiä muun muassa tekijöiden saamista palkkioista sekä siitä, miten kehitys vaikuttaa kustannuspäätöksiin tulevaisuudessa. Jos painetun kirjan myynti jatkaa laskuaan ja kustantamisen painopiste siirtyy entistä painokkaammin digitaalisiin formaatteihin, muuttuuko esimerkiksi kokeellisemman, muotonsa puolesta huonosti äänikirjaksi soveltuvan kirjallisuuden kustantaminen taloudellisesti entistä haastavammaksi?

Sen, että äänikirjamarkkinoita hallitsevat juonivetoiset lukuromaanit, elämäkerrat ja elämäntaito-oppaat ei kuitenkaan pitäisi tulla suurena yllätyksenä. Hierarkia heijastelee pitkälti painetun kirjan markkinoita. Kokeellinen, muotoratkaisuilla ja typografialla leikkivä taideproosa nousee harvemmin myyntilistojen kärkeen eikä sille kannata povata suurta taloudellista menestystä myöskään äänikirjana. Yli-Juonikkaan poniproosa ostetaan painettuna ja mieluiten kivijalasta.

Tämä ei tarkoita, että kokeellisempi tai haastava kirjallisuus olisi jäämässä kokonaan ulos äänikirjamarkkinoilta. Harry Salmenniemen novellien, Antti Nylénin esseistikan tai David Foster Wallacen alaviitteitä vilisevän ensyklopedisen proosan tekeminen äänikirjaksi vaatii kustantajalta tarkkuutta ja lukijalta erityistä kekseliäisyyttä. Mutta ainakaan toistaiseksi ei ole syytä uskoa, etteikö loistavasti luettu ja huolella tuotettu äänikirja löytäisi kuulijoiensa, vaikka alkutekstissä kursii olisikin käytetty.

Syksyllä 2020 Olavi Uusivirta sulkeutui pariaksi sadaksi tunniksi äänitysstudioon lukemaan Wallacen *Päättymätöntä riemua*. Vaikka demoja oli äänitetty ja analysoitu,

hankalista kohdista keskusteltu ja projekti kaikin puolin huolella valmisteltu ennen varsinaisen tuotannon aloittamista, ei kustantajan tai suomentajan työ päättynyt siihen. Yksi asia oli massiivisen ala- ja loppuviiteapparaatin toteuttaminen äänikirjaformaattiin. Lisäksi luku-urakan aikana käytiin keskusteluja muun muassa siitä, miten ”huonoa” Quebecin ranskaa luetaan luontevasti suomeksi; olisiko Pulttiboisin Rampe hyvä referenssi ärrävikaisen henkilöhahmon repliikeille; pitäisikö nimet kuten Scacht, Troeltsch ja Schitt lausua ”amerikkalaisittain” kun ovat siirtolaisia vai kenties kuitenkin ”saksalaisittain”; onko kellään tietoa aiolilaisista murteista? Entä integraali- ζ :n lausuminen? Vanha kunnon integraali-sigma!

On innostavaa, miten äänikirjojen mukana kustannusmaailmaan on etsiytynyt mukaan suuri joukko uusia kirjallisuudenystäviä, joiden ammattitaidon merkitys tulee vain kasvamaan tulevaisuudessa. Äänikirjahuuman tasoituttua ja markkinan pullistuttua täyteen mittaansa, alkaa laatu painaa entistä enemmän. Paljon tulee olemaan kiinni tiivistäytävästä yhteistyöstä kirjailijan, lukijan ja kustantajan välillä.

Helsingissä
maaliskuussa 2021,
Kalle Siltala

KUVA: IDA STENROS

JOUNI INKALA

Jumalalle pyhitetty susi

– runojen muistelmat

**Huimapäinen sukellus erään poeetan
tuotannon alkulähteille**

Jouni Inkala kutsuu lukijansa mukaan ainutlaatuiselle matkalle, runojensa syntysijoille, muistojen labyrnttiin, jonka sokkeloista Muusat ovat noutaneet säikeitä ja kantaneet niitä kapsäkeissään poeetalleen tähän mennessä kolmentoista kokoelman verran.

Jumalalle pyhitetty susi -teoksessaan Jouni Inkala käy läpi muistoja sukunsa alkuhämäristä aina vuoteen 1991, jolloin hänen esikoisrunokokoelmansa *Tässä sen reuna* sai kustannussopimuksen. Runoilijan rajattomalla vapaudella viivähdetään myös ajoissa ja paikoissa, joilta omakohtaisia muistoja ei ole, ja solmitaan kauan sitten julkaistuista runoista säikeitä proosamuotoiseen, elävään kerrontaan tässä hetkessä. Muistot ja lähes kolmenkymmenen vuoden aikana kirjoitetut, eri kokoelmista peräisin olevat runot kulkevat rinnakkain, keskustelevat, vaihtavat ajatuksia ja aiheuttavat lukijassa oivalluksen väristyksiä: täälläkö on tämän runon syntysija, *täälläkö sen reuna...*

Runoilijan tehtävä on muuttua runoudekseen, sanoo Inkala, ja päästää harvinaislaatusessa teoksessaan meidät lähietäisyydelle katsomaan, kuinka niin on käynyt, miten metamorfoosi on tapahtunut. Ennen kaikkea *Jumalalle pyhitetty susi* on ylistyslaulu jokaisen poeetan tuntemalle totuudelle: runoilijaksi tulemiselle ei ole vaihtoehtoa.

KUVA: LAURA MALMIVAARA

ISBN 978-952-234-865-4
KL 84.2 • SID. • 280 sivua
Graafinen suunnittelu Elina Warsta
Ilmestyy elokuussa

Ote kirjasta **Jumalalle pyhitetty susi**

Synnyin kun talvi oli hirveä, poroa sekä molempien sohivia jäisiä sarvia. Kemin synnytyssairaalan ikkunoihin rikkoutui pakkasen nojatessa ulkoapäin niitä vasten koko painollaan – koko napajäätikön raskaalla, miinus kolmekymmentäasteisella painollaan. Äitini synnytti yhdessä haavoitettujen ikkunoiden huoneessa, ja vaikka laseja oli paikkailtu voimatepillä ja pinkopahvilla, leyhyi rakosista naalinkylmä tuuli aika ajoin hänen kasvoilleen, kun kättilö huusi: ”Pinnistä!”

Synnyin päälakeni tammenterhona, käsivarteni sulkakynän varsina, varpaani pyyhekumeina, kilpaa sen aikaisen suurvaltojen varustelusodan kanssa. Synnyin, puserruin, työnnyin esiin istukkaveren musteensiniseksi värjäämänä haastamaan laukaisuasentoon siirretyt ohjukset, niiden kuolonuhkan, sodan logiikan, epätoivon kaikkein rujoimmat ja tylyimmät perustelut sille, miksi maailmaan ei kannattaisi tuottaa uutta elämää.

***

Merkittävimmät asiat elämässä eivät välttämättä tapahdu aakkosjärjestyksessä
kätkee Muusa tulevien, vielä syntymättömien runosäkeitteni kirjaan
ja minä sen kun vielä konttaan, ennen kuin saan ottaa säkeet vastaan

ensin tajuntaan ja sydämeen
sitten kynän kärkeen.

JOUNI INKALA on yksi kansainvälisesti tunnetuimmista runoilijoistamme, joka kutsuttuna ja moniaalle haluttuna vieraana on vinyt suomalaista runoutta erilaisiin tapahtumiin ympäri Euroopan. Vuonna 2017 häneltä ilmestyi Antonio Parenten kääntämä runovalikoima italiaksi. Tänä vuonna (2021) Inkala on pitkällä runollaan mukana niin ikään Italiassa ilmestyneessä, äärimmäisen ajankohtaisessa runoantologiassa, joka peilaa maailmanlaajuisesti ympäristöä ja luontoa sekä ihmisen suhdetta niihin. Aiemmin hänen yksittäisiä runojaan on käännetty 20 kielelle. Runouden lisäksi Inkala kirjoittaa myös tunnistettavalle tyylilleen uskollisia draamatekstejä radioon ja näyttämölle. Hänen edellinen runokokoelmansa *Tee kunnia, tee kunnia!* ilmestyi vuonna 2019.

Tee kunnia, tee kunnia! -runo-kokoelmasta (2019) sanottua:

”Laajan kokoelman, vai pitäisikö sanoa runoelman, maailmoja syleileviä aihepiirejä on vaikea kuvata kritiikille varatussa tilassa. Teoksen nimestä alkaen runo puhuttelee lukijaa ja kutsuu mukaan ylistämään elämää kaikessa loistossaan, julmuudessaan ja sattu-manvaraisuudessaan.”

– VESA RANTAMA, HELSINGIN SANOMAT

”*Tee kunnia, tee kunnia!* on häpeämätöntä hyvyyden ja kauneuden juhlintaa. Sivumäärältään runokokoelmaksi laaja teos on kauttaaltaan kuin maljannostoa elämälle.”

– VIRPI ALANEN, SUOMEN KUVALEHTI

”Kolmastoista kerta toden sanoo! Jouni Inkalan kolmastoista kokoelma *Tee kunnia, tee kunnia!* on järkälemäisessä juhluvudessaan runoilijan tähänastisen tuotannon ylevin veisu.”

– MIIKKA LAIHINEN, TURUN SANOMAT

KUVA: LAURA MALMIVAARA

MARKO JÄRVIKALLAS (s. 1970, Lahti) on helsinkiläinen kirjailija ja dramaturgi. Hän on valmistunut Teatterikorkeakoulusta teatteritaiteen maisteriksi. Järvikallas on kirjoittanut ja ohjannut useita näytelmiä, kuunnelmia ja tv-draamaa, sekä opettanut näyttämölle kirjoittamista. Hänen näyttämöteoksiaan on julkaistu kirjoina ja esitetty useissa Suomen teattereissa, sekä lisäksi mm. Ranskassa, Espanjassa ja Puolassa. Järvikallaksen vuonna 2020 julkaistu esikoisproosa-teos, novellikokoelma *Mihin täällä voi mennä*, oli arvostelumenestys. Helsingin Sanomat palkitsi sen esikoiskirjakilpailussa jaetulla toisella sijalla. www.markojarvikallas.com

”Uusi Raymond Carver löytyi Suomesta: Marko Järvikallaksen hieno novellikokoelma antaa armon heikoille – siis meille kaikille. Viisitoista vahvaa novellia. Enempää ei voi esikoiskirjailijalta vaatia.” – ANTTI MAJANDER, HELSINGIN SANOMAT

”Järvikallas kirjoittaa omaäänisesti, mutta novelliperinteestä ammentaen.”
– HELENA MIETTINEN, ETELÄ-SUOMEN SANOMAT

MARKO JÄRVIKALLAS **Sano jotakin kaunista**

Marko Järvikallaksen uuden novellikokoelman ihmiset kohtaavat toistuvasti mysteerin, selittämättömän, hetken jolloin kaikki väistämättä muuttuu. He ovat nuoria aikuisia, keski-ikäisiä, vanhuksia, miehiä ja naisia tilanteissa, joissa todellisuudesta on vaikea enää saada otetta. *Sano jotakin kaunista* kertoo epävarmuudesta modernissa luokkayhteiskunnassa ja ihmisistä, joiden identiteetti on häilyvä ja liikkeessä.

ISBN 978-952-234-814-2

KL 84.2 • SID. • 200 sivua

Graafinen suunnittelu Mika Tuominen

Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-863-0

e-kirja ISBN 978-952-234-873-9

Ote kirjasta **Sano jotakin kaunista**

Irrotan eteisen peilin. Asetan sen olohuoneen lattialle, seinää vasten nojaamaan. Levitän jokaisen asunnosta löytämäni vaateen näkyville. Niitä on sohvalle, tuolilla, lattialla ja pöydällä, osa roikkuu henkareissa. Kun aloitan, olen alaston. Kehoni on tämän ikäinen nyt. En ole nähnyt vuosiin Saanaa alastomana, mutta oletan hänen kehonsa olevan lähes identtinen. Vartalomme ovat ikääntyneet samaan tahtiin. Ei pyrähdyskiä pituuden, lihomisen tai laihtumisen suhteen. Me vain ikäännyimme. Toki meissä on merkkimme: minulla luomeni, hänellä omansa, ranteessani arpi kun kaaduini pyörällä, elämän jäljet. En tiedä ajaako Saana häpykarvansa, oletan että jossain määrin, itse olen maltillinen asian suhteen. Opettelen ajattelemaan Saanaa menneessä aikamuodossa. Hän ei tee enää mitään. Kaikki hänestä jäljelle jäänyt on uurnassa eteisen kaapin ylähyllyllä. Kun lämpötila on tarpeeksi korkea, keho muuttuu tunnissa kasaksi tuhkaa. Siinä olet: 3 litraa asuntosi siivouskaapissa. Pitäisi järjestää jonkinlainen hyvästijättö tuhkalta. En ole vaivannut Ilkkaa asialla. Kaiketi siksi etten joutuisi selittämään asunnon myyntitilannetta.

HANNA RYTI **Eron kuvia**

**"Minun ei koskaan pitänyt
erota."**

ISBN 978-952-234-874-6

KL 84.2 • SID. • n. 220 sivua

Graafinen suunnittelu Marja-Leena Muukka

Ilmestyy syyskuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-875-3

e-kirja ISBN 978-952-234-876-0

Kertomus rakkaudesta, jonka äärelle pääsee enää kuvien kautta; suhteesta, joka on hiipunut asuinkumppanuudeksi. *Eron kuvia* on parisuhteen valokuva-albumi, joka näyttää pitkän liiton ensitapaamisesta katkeraan loppuun.

Romaani pohtii eron syitä historian kuormittamien sukupuoliroolien, yhteiskunnallisten asenteiden sekä luokkataustan valossa. Mikä lopulta erotti kaksi yhteen sitoutunutta toisistaan?

Koskettava, surullisenhauska ja tarkasti havainnoiva kertomus liikkuu pitkän suhteen poluilla ja sivupoluilla, mutta palaa aina nyt-hetkeen, tilanteeeseen, jossa pitäisi löytää asunto, saada rahaa muuttoon ja elämä rullaamaan ilman puolisoa. Arkirealismi, tulevaisuudenpelko ja käytännön erojärjestelyt kietoutuvat yhteiseen historiaan, ylisukupolvisiin malleihin, rakkauteen ja sen särkymiseen.

KUVA: JANNE ORAVISTO

HANNA RYTI on helsinkiläinen kirjailija ja teatteriohjaaja. Hänellä on teatteritaiteen maisterin, humanististen tieteiden kandidaatin sekä teatteri-ilmaisun ohjaajan tutkinnot. Ryti on ohjannut ja kirjoittanut lukuisia näytelmiä, toiminut käsikirjoittajana ja teatteriohjaajana sekä muun muassa radiotoimittajana. Häneltä on aiemmin ilmestynyt kaksi romaania *Syli* (2017) ja *Rakkaudettomuus* (2019) sekä kahden näytelmän kokoelma *Aina on joku syy* ja *Sinisiipi* (Ntamo 2018).

KUVA: PIHLA VIITALA

HELMI KEKKONEN on helsinkiläinen vuonna 1982 syntynyt kirjailija. Hän on aikaisemmin julkaissut kuusi teosta, muun muassa Runeberg-ehdokkaaksi nousseen romaanin *Vieraat* (2016) sekä omakohtaisen teoksen *Olipa kerran äiti* (2019). Kekkonen on opiskellut yleistä kirjallisuustiedettä ja luovaa kirjoittamista Turun yliopistossa, ja valmistunut sieltä filosofian maisteriksi. Kirjailijantyön ohella hän opettaa luovaa kirjoittamista ja kirjoittaa Sivulauseita-blogia. www.helmiekkonen.com

HELMI KEKKONEN Tämän naisen elämä

**Syvä ja säteilevä romaani surusta, syllisyydestä
ja naiseksi kasvamisesta**

Hautajaispäivän aamuna viisitoistavuotias Helena pukeutuu punaiseen mekkoon ja katsoo itseään peilistä. Äiti on kuollut, isä odottaa mustiin pukeutuneena pihalla. Helena ajattelee kulmakarvoja, tissejä ja poikaystäväänsä Johannesta. Ettei tarvitsisi ajatella äitiä, eikä varsinkaan omaa surua, omia syllisyydentunteita.

Romaanissaan *Tämän naisen elämä* Helmi Kekkonen seuraa tarkalla, oivaltavalla ja lempeällä katseella Helenan matkaa teini-ikäisestä aikuiseksi. Miten äidin mielenterveysongelmien varjostama lapsuus vaikuttaa naiseksi kasvamiseen, opintoihin, työelämässä selviämiseen ja ihmissuhteisiin? Onko mahdollista vain unohtaa, elää syvälle haudatun syllisyyden kanssa ja toivoa, etteivät lapsuuden muistot koskaan saavuta nykypäivää?

Tämän naisen elämä on vaikuttava taidonnäyte, poikkeuksellisen kiehtovasti ajassa liikkuva romaani, joka jättää lukijaansa lähtemättömän muistijäljen.

”Tarina alkaa erinomaisesti. Kutsut on klassinen avaus, mutta miten hienosti Kekkosen ironioita ja etäännytyksiä käyttävä kerronta ensimmäisessä luvussa toimiikaan. Kaikki toisiaan kohti haparointien illallisvieraiden etäisyydet ja läheisyydet näkyvät heti. [...] *Vieraat* on tyylikkäästi toteutettu romaani kaikkein arvokkaimmiksi kokemistamme tunteista ja mielikuvista ja niiden tuhoutumisesta.”

– MERVI KANTOKORPI, HELSINGIN SANOMAT

Ote kirjasta **Tämän naisen elämä**

Isällä on lempeä ääni ja täysi kalenteri, sen minä tiedän ihan itsekin, ja nyt me istumme kaikki yhdessä keittiön pyöreän pöydän ääressä ja hetken näytämme siltä miltä perheiden kuuluukin aamuisin näyttää.

Isä kuorii appelsiinin, minä syön puuron ja äiti juo mustan kahvin.

Äiti katselee meitä papiljotit päässään ja savuke kädessään, hymyilee, mutta sillä tavalla hermostuneesti, että minä tiedän, ettei hän kuuntele mitä me isän kanssa puhumme, ja kuva alkaa säröillä.

Isän lähdettyä töihin äiti siivoaa keittiön ja menee takaisin nukkumaan, minä otan kirjan syliini ja käperryksen sohvalle.

ISBN 978-952-234-882-1

KL 84.2 • SID. • 200 sivua

Graafinen suunnittelu Elina Warsta

Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-883-8

e-kirja ISBN 978-952-234-884-5

Olohuoneessa on siellä täällä yhä juhlien jälkiä, viinilaseja ja likaisia lautasia, matot ovat vinossa ja ikkunat auki, minä pidän siitä, että meillä on ollut ihmisiä kylässä niin kuin kenellä tahansa.

Jossain vaiheessa minun tulee nälkä ja herätän äidin. Voisin tehdä itsekin jotain syötävää, mutta äidin ei ole hyvä nukkua koko päivää. Hän tulee keittiöön, paahtaa minulle leipää ja paistaa minulle munakkaan, keittää itselleen toisen kupin kahvia. Kun hän istuu alas ja laskee lautasen eteeni minä otan pöydällä olevasta hopeisesta rasiasta uuden savukkeen ja vieritän sen pöydän yli äidille.

Äidillä on sääntö: viisi päivässä.

Hän ottaa aamutakkinsa taskusta mustan sytyttimen, peukalon liike on nopea, savu kiertyy kohti kattoa.

Katselemme toisiamme pöydän ylitse.

Äiti sipaisee kasvoille karanneet hiukset korvansa taakse, minä teen samoin, äiti nostaa toisen säärensä polven päälle, minä teen samoin. Sitten äiti kohottaa leukaa ja puhalttaa savun suoraan ylöspäin, sammuttaa savukkeen kastamalla sen kärjen kahvikuppiin.

MARISSA MEHR

Rusalka: kuiskaajan muotokuva

**Tiivistunnelmainen romaani maantieteen
määrittelemistä identiteeteistä ja
klassisen musiikin maailmasta**

Gerard Monti on luovaan tyhjiöön pudonnut kapellimestari, joka ei ole onnistunut säveltämään mitään sen jälkeen, kun hänen rakastettunsa Anna jätti hänet. Nyt, yli kymmenen vuotta myöhemmin, Gerard saa erikoista postia: kutsun hautajaisiin, tulevan vainajan itse allekirjoittamana. Kutsun lähettäjä on Anna.

Gerard lähtee vaivalloiselle junamatkalle halki Euroopan juuri silloin, kun tulivuori Islannissa on purkautunut ja lentäminen mahdotonta. Gerardin lähestyessä hautajaiskaupunkia Anna yrittää sopeutua ajatukseen kuolemastaan, hänen elämänsä piiri pienenee, ja tiivistyy lopulta yhteen huoneeseen. Taakse jäävät säkenöivät päivät oopperan kuiskaajana, aiemmin niin värikäs elämä menettää vähitellen viimeisetkin sävynsä. Sitten tapahtuu jotakin odottamatonta, ja Anna on pakotettu kohtaamaan maailman vielä kerran uudesta näkökulmasta.

Vaihtuvien junien penkeillä huojahdellessaan Gerardilla on hyvää aikaa muistella Annaa ja yrittää vihdoinkin ymmärtää tämän Itä-Euroopasta kotoisin olevan naisen suhdetta länteen – ja omaa suhdettaan itään. Marissa Mehrin romaani kysyy tärkeitä kysymyksiä siitä, millaisia kertomuksia me kerromme itsestämme ja toisistamme maantieteellisin perustein. Romaanin tapahtumien yllä väreilee kiehtovana *Rusalka*, slaavilaisesta mytologiasta innoituksensa saanut Dvořákin ooppera, jolla on oma tärkeä merkityksensä sekä Annalle että Gerardille.

KUVA: LAURA MALMIVAARA

Ote kirjasta **Rusalka: kuiskaajan muotokuva**

”Haluan nähdä sen.”

Tohtori, ilmiselvästi hämillään, siirsi katseensa suoraan Jaschaan, aivan kuin Anna ei enää kykenisi ottamaan vastuuta sanoistaan ja itseään koskevista asioista. Anna katsoi miehestä toiseen, kumpikin väisti.

Kun lääkäri asetti kuvan pöydälle, Anna kurottautui ja nosti mustavalkoisen Malevitšin neliön eteensä. Lääkäri nojautui pöydän yli, osoitti kynällä epäselvän kuvan keskiöstä muutamaa eri kohtaa ja selitti. *Nämä tässä ovat normaalia kudosta, mutta nämä vitivalkoiset osiot ovat... Ai nämä kissat? Anteeksi?* Niin, tämä tässä ainakin on kissan muotoinen. *Hmm, en tiedä, kai sen voi kissanakin nähdä...* Lievä epävarmuus onkologin äänessä. Suprematismiin riemuvoitto.

Tähtäkö tuntuu kantaa lasta?

Anna oli kuvitellut vain ajattelevansa, mutta lääkäri hätkähti.

Onkologi vilkaisi Jaschaa, joka nousi seisomaan kuin kieltäytyisi vastaamasta Annan sanoista. Hän nosti kätensä pystyyn, luovutti. *Järjetöntä. Tämä on liikaa.* Niin Anna luuli miehensä sanovan, ennen kuin tämä poistui huoneesta.

MARISSA MEHR (s. 1987) on kirjailija, toimittaja ja väitöskirjatutkija. Hän on toiminut kriitikkojen ammattilehti Kriitiikin Uutisten päätoimittajana. Mehr kirjoittaa säännöllisesti Turun Sanomiin, ja hänen tekstejään on julkaistu laajalti eri kulttuurilehdissä, kuten Nuoressa Voimassa, Parnassossa ja Rondo Classic -lehdessä. Hänen esikoisteoksensa *Veristen varjojen ooppera* ilmestyi WSOY:n kustantamana vuonna 2013. *Rusalka: kuiskaajan muotokuva* on Mehrin toinen klassisen musiikin lumovaan maailmaan sijoittuva romaani.

ISBN 978-952-234-866-1
KL 84.2 • SID. • 280 sivua
Graafinen suunnittelu Elina Warsta
Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-867-8
e-kirja ISBN 978-952-234-868-5

SARI RAINIO – JUHA RAUTAHEIMO

Vainajat eivät vaikene

Luuletko tietäväsi, kuka sen teki?

On joulukuinen sunnuntai-ilta vuonna 2009, kun rikosylikonstaapeli Ville Karila seisoo töölöläisessä asunnossa kuolleen naisen ruumista tarkastellen. Kaikki näyttää viittaavan luonnolliseen kuolemaan, mutta jokin asetelmassa häiritsee Karilaa siinä määrin, että hän päättää kutsua apuvoimia paikalle.

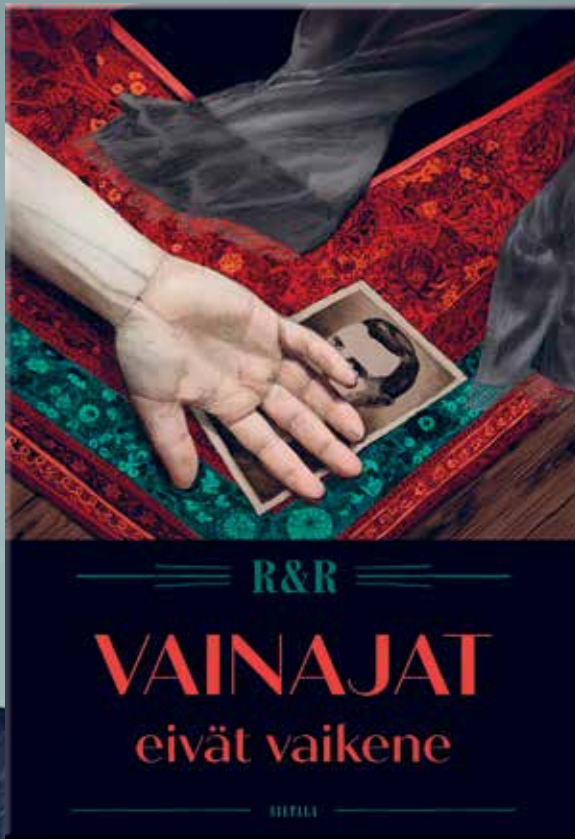
Kun oikeuslääkäri Viola Kaario seuraavana aamuna suorittaa vainajalle ruumiinavauksen, alkaa olla ilmiselvää, että kyseessä on henkirikos. Karila kollegoineen aloittaa mutkikkaaksi osoittautuvan murhatutkimuksen, jonka aikana selviää, että kuollut nainen oli elänyt uhkaavan Auervaara-hahmon varjossa. Missä tämä lähes näkymättömänä liikkunut aavemies on nyt? Miksi kuolleen naisen asunnossa on tehty outoa remonttia? Entä mitä tarkoittaa roskiksesta löytynyt Tauno Palo esittävä postikortti? Ennen kuin murhaajan henkilöllisyys selviää, saa Kaario teräspöydälleen avattavaksi toisenkin ruumiin ja useampi huolellisesti haudattu salaisuus näkee päivänvalon.

Rainio ja Rautaheimo ovat kirjoittaneet häpeilemättömän nostalgisen murhamysteerin, jonka vankkana pohjana on asiantunteva kuvaus niin poliisin kuin oikeuslääkärin työstä. Cozy crime -lajityyppiä edustavassa dekkarissa nostetaan hattua komisario Palmun Helsingille, nautiskellaan jouluisista tunnelmista – ja jahdataan kasvotonta murhaajaa, joka tuntuu koko ajan olevan yhden synkeän askeleen poliisia edellä.

Vainajat eivät vaikene aloittaa rikosylikonstaapeli Ville Karilan ja oikeuslääkäri Viola Kaarion murhatutkimuksista kertovan *Mortuì non silent* -dekkarisarjan.

JUHA "HERMO" RAUTAHEIMO (s. 1952) työskenteli ensin tutkijana ja myöhemmin tutkinnanjohtajana väkivaltarikosyksikössä yhteensä 40 vuoden ajan. Eläkkeelle hän jäi vuonna 2015. Nykyään Rautaheimo asuu vaimonsa kanssa Keravalla, harrastaa kuorolaulua ja purjehtimista ja pohtii silloin tällöin, tuliko koskaan Senaatin torin kulmilla vanhassa rikospoliisin päämajassa työskennellessään törmänneeksi komisarioon nimeltä Frans J. Palmu.

ISBN 978-952-234-855-5
KL 84.2 • SID. • 330 sivua
Graafinen suunnittelu Elina Warsta
Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-869-2
e-kirja ISBN 978-952-234-870-8

Ote kirjasta **Vainajat eivät vaikene**

Karila pakotti itsensä liikkeelle ja lähti suunnistamaan puiston läpi kohti kiviportaita. Onneksi lumihanki heijasti valoa edes hiukan, pimeinä ja lumettomina loppusyksyn iltoina täällä ei näkisi kunnolla eteensä. Hetken ajan Karila keskittyi tuijottamaan jalkoihinsa, hänen kenkensä eivät olleet parhaat mahdolliset upottavassa hangessa hoipperehtimiseen – onneksi puistossa risteili aiempien kulkijoiden tamppaamia polkuja, piti vain olla tarkkana siitä, mihin astui. Kun Karila portaiden alapäähän päästyään nosti katseensa, hänen lävitseen kulki jääkylmä tuulahdus. Erkki Laineen kivitalon ensimmäisen kerroksen ikkunat olivat kaikki valaistuja, ja yhdessä niistä seisoi

paikoilleen jähmettynyt ihmishahmo, mustaan leninkiin pu-
keutunut iäkäs nainen, jonka kasvot olivat valkoiset kuin vai-
najalla. Nainen tuijotti suoraan Karilaan, kuin olisi odottanut
hänen tuloaan.

Karila vetäisi säikähtäneenä henkeä. Kolkkoa tilannetta ei helpottanut lainkaan se, että muutaman ikuisuudelta tun-
tuneen sekunnin jälkeen nainen nosti toisen kätensä hitaasti
kuin unennäkijä ja alkoi viittoja Karilaa tulemaan luokseen.
Tässä oli nyt joku väärinkäsitys. Tai sitten Karila näki omiaan.
Kuoleman asioilla kulkiessa saattoivat tavallisetkin tilanteet
saada joskus omanlaisiaan sävyjä.

SARI RAINIO (s. 1975) on Kustannusosakeyhtiö Siltalan toimituspäällikkö. Hän on työskennellyt kotimaisen kaunokirjallisuuden kustannustoimittajana vuodesta 2000 alkaen. Rainio asuu aviomiehensä kanssa Helsingissä, harrastaa Kaivopuiston rannassa kävelemistä, ahmii dekkareita sekä kirjoja että tv-sarjoja ja toivoo törmäävänsä Tähtitorninmäellä jonakin päivänä komisario Palmuun.

KUVA: LAURA MALMIVAARA

KUVA: PIRJO HONKASALO

PIRKKO SAISIO (s. 1949 Helsingissä) opiskeli Teatterikoulussa, josta hän valmistui näyttelijäksi vuonna 1975. Samana vuonna ilmestyi hänen romaaninsa *Elämänmeno*, joka sai J. H. Erkon palkinnon. Tämän jälkeen Saisio on saanut muun muassa Finlandia-palkinnon *Punaisesta erokirjasta* vuonna 2003. Hän on julkaissut romaaneja myös nimillä Jukka Larsson ja Eva Wein. Romaanien ohella Saisio on kirjoittanut lukuisia näytelmiä sekä tv- ja elokuvakäsikirjoituksia. Näyttelijäntyönsä lisäksi Saisio on myös teatteriohjaaja. Hänen viimeisin teoksensa on vuonna 2019 ilmestynyt *Epäröintejä. Ajatuksia rakkaudesta, kirjoittamisesta ja esiintymisestä*.

ISBN 978-952-234-928-6
KL 84.2 • SID. • 350 sivua
Graafinen suunnittelu Elina Warsta
Ilmestyy syyskuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-930-9
e-kirja ISBN 978-952-234-929-3

PIRKKO SAISIO

Passio

**Intensiivinen ja aistimusvoimainen
romaani elämän merkityksen
etsimisestä**

*Ja kaula-aukon vihdoin paljastamaa rintakehää
viilensi kultainen hyvän ja pahan tiedon puu,
ruhtinaan yllätyslahja ruhtinattarelle, työmiehen
kämmenen kokoinen raskas, kultainen koru. Kul-
taiseen oksistoon asennetut punaiset granaatit,
omenat, kimalsiivat auringossa. Puu kimalsi pieniä
lumibiutaleita, kirkkaiksi biottuja timantteja.*

*Käärmeen taitavasti runkoon kiertyneen ruu-
miin ametisti- ja smaragdisuomut välähtelivät
kuin pienet salammat, ja ilkeästi välähtelivät myös
käärmeen kammottavat silmät. Käärmeen suusta
lähti punainen, kaksibaarainen rubiinikieli.*

On toukokuu, 1500-luku koittamassa, domini-
kaanimunkki Girolamo Savonarola on hirtetty
ja poltettu roviolla Piazza della Signo-
rialla. Hurmosaskeesin painajainen on
päättynyt, Firenze on ylösnoussut, ja
ruhtinatar Vasari voi taas pukeutua
säätynsä mukaisesti ja koristau-
tua miehensä lahjoittamaan
ylelliseen koruun. Hän tie-
tää syyn ruhtinaan ante-
liaaseen lahjaan, mut-
ta pitää kipeän salai-
suuden sydämes-
sään. ”Minulla ei

ole oikeutta raskauttaa kenenkään elämää tällä korulla,
tämä olkoon minun ristini, minun kannettavakseni tar-
koitettu”, ajattelee ruhtinatar. Ja lopulta koru haudataan
hänen mukanaan, mutta haudan rauhaan ja pimeyteen
hyvän ja pahan tiedon puu ei jää.

Puoli vuosisataa myöhemmin Venetsian Cannaregion
ghetossa kultaseppä Yakob Masri kätkee korun pajansa
lattialautojen alle. Väkivaltainen, karkea Pietro Calima-
ni, muranolaisen peilipajan rikastunut omistaja, tekee
kuolemaa ja on lähettänyt poikansa kiristämään vanhaa
kultaseppää. Juutalaisperheen on paettava, ja vainottujen
pitkä matka päättyy Habsburgien Wieniin. Mutta muo-
donmuutoksen kokenut koru vaihtaa vuosisatojen ku-
luessa yhä uudelleen omistajaa ja kulkeutuu ensin Kra-
kovaan ja sitten yhä pohjoisempaan, lopulta Suomeen.

Elämän mielekkyyden, sen merkityksen tavoittelu on
Pirkko Saision *Passio*-romaanin ytimessä. Hengellinen
etsintä, usko ja ideologia kantavat kaikkia, mutta toisille
elämän selviytymistaistelussa yhteinen veri ja sydämen
syke ovat ainoa pelastus. *Passio* on suuri näky, tarkovski-
laisen värikylläinen eurooppalainen kronikka. Se on kuin
arkaainen legenda, sen kerronnassa on myytin todistus-
voima.

Vasta nyt ruhtinatar nosti katseensa korusta.

Hän katsoi veli Abramoa silmiin ja hymyili.

*On olemassa tietynlainen valo, sanoi hän. – Sellainen valo,
joka syttyy ihmiseen, kun hänen sielunsa tulee kosketetuk-
si. Sielu herkiytyy, tiedättekö, tulee pintaan, näkyy kaikessa,
silmissä tietenkin, mutta myös käsissä, niiden kosketuksessa.
Hellyys. Hellyys kaikkea kohtaan. Jopa kulkukoira, joka va-
rastaa keittiöstä kanan, pääsee sen hellyyden piiriin. Ja se ih-
minen, jossa valo on syttynyt, pääsee itsekin osalliseksi omas-
ta valostaan, ymmärrättekö, katsoo tuttuja asioita hellästi.
Kaappia, suihkulähdettä, palvelustyttöä, vaimoaan, itseään.
Pitää itsestään, ehkä ensimmäisen kerran elämänsä aikana.
Rakastaa itseään, on itselleen ankara. Ja hellä.*

KUVA: LAURA MALMIVAARA

Arvostetuimpiin nykykirjailijoihimme kuuluva **JUHA SEPPÄLÄ** (s. 1956) on kirjoittanut romaaneja, novelleja ja kuunnelmia. *Hyppynaru* (1990), *Super Market* (1991), *Paholaisen haarukka* (2008) ja *Mr. Smith* (2012) olivat Finlandia-palkintoehdokkaana. Seppälä on lisäksi palkittu muun muassa Kalevi Jäntin palkinnolla 1988, Valtion kirjallisuuspalkinnolla 2000 ja Runeberg-palkinnolla 2001. Seppälän edellinen romaani *Syntymättömän testamentti* ilmestyi syksyllä 2020.

JUHA SEPPÄLÄ **Bog Edin/ Lataa ja lue**

Kolumneja viideltä vuosikymmeneltä

**”Kirjoittaminen on
kamppailulaji
vailla toivoa voitosta.”**

ISBN 978-952-234-877-7

KL 84.2 • SID. • n. 300 sivua

Graafinen suunnittelu Mika Tuominen

Ilmestyy elokuussa

e-kirja ISBN 978-952-234-876-0

Juha Seppälän kolumnivalikoiman tekstit haarukoivat olemassaoloamme ajassa, jossa joudumme rakentamaan identiteettimme itsemme ulkopuolelta. Kiihtyvällä nopeudella saamme yhteyden kaltaisiimme viidakossa paikkaa etsiviin. Tarvitsemme ikonimme, esieläjäme, mielipidejohtajat, meitä härsimmät roistot ja sankarit. Heille kaikille löytyy kokoelmassa sijansa.

Viidellä vuosikymmenellä julkaistut tekstit dokumentoivat lähihistorian muutoksia, kulttuurin tilaa, julkisuuden kummallisuuksia ja historian sykli-syyttä. Juttujen lomaan Seppälä kirjoittaa 2020-luvun kommenttinsa. ”Olisi huolestuttavaa, jos mielipiteeni lukuisissa asioissa eivät olisi aikojen kuluessa muuttuneet.”

Kolumnistina Seppälä on tiennyt, että deadline on pyhä. Ilmiöiden arvo ja arvottomuus punnitaan, kun verokset jäljet piirtyvät vuosikymmenten taustaa vasten. Samalla kirjailija yrittää vastata hänelle joskus esitettyyn kysymykseen: ”Miltä tuntuu olla Suomen väärinymmärretyin humoristi?”

ISBN 978-952-234-782-4
 KL 84,2 • SID. • n. 220 sivua
 Graafinen suunnittelu Safa Hovinen
 Ilmestyy elokuussa

JAAKKO YLI-JUONIKAS **Jääasema KOOMA**

Neljä ratsastajaa, osa 4

Seriator soittaa luuttua

KUVA: SAMPO KORHONEN

Turussa asuva **JAAKKO YLI-JUONIKAS** (s. 1976) on vapaa kirjailija. Hän on kirjoittanut eräitä nykykirjallisuutemme omaperäisimmistä teoksista, muiden muassa *Neuromaanin* (2012) ja *Vanhan merimiehen tarinan* (2014). Poliitiikkaa satirisoiva *Jatkosota-extra* (2017) oli Finlandia-ehdokkaana. Lajityyppelijä sekoittava heppakirjasarja *Neljä ratsastajaa* on herättänyt lukijoissa ihastusta ja hämmennystä.

Kaksostytöt Janna ja Jahannam Tapanila ovat viettäneet vaeltelevaa elämää useissa Lähi-idän ja Afrikan maissa. On tullut aika palata Suomeen. Mutta vanha kotimaa ei ole entisellään: Helsingin edustalle Suomenlahden jälle on ilmestynyt outo rakennuskompleksi, kuin valtava avaruuslaiva.

Tytöt kuljetetaan Jääasema KOOMAan, jossa heidän on määrä jatkaa opintojaan. KOOMAn koulut ovat täynnä yllätyksiä, ja lopulta tytöt joutuvat perehtymään myös kulisseyssä vaanivan Seriatorin mysteeriin.

Jääasema KOOMA on ponikirjallisuuden genreä irvokkaalla tavalla uudistavan *Neljä ratsastajaa* -sarjan neljäs osa. Edellinen osa *Mitä uudet Galgalim-silmäni näkivätkään* ilmestyi syksyllä 2020.

”Jonkinlaisesta *Twin Peaksista* tässä on kyse, joten saa nähdä, onko tulossa jokin Laura Palmerin päiväkirjaa muistuttava käänne.”

– LUMOOJA

LENA ANDERSSON Tytär

**Vaikuttava kertomus
yhteiskunnan ja yksilön
törmäyskurssista**

Alkuteos: *Dottern: en berättelse om folkhemmets upplösning*
Suomentanut Sanna Manninen
ISBN 978-952-234-790-9
KL 84.2 • SID. • 260 sivua
Graafinen suunnittelu Lukas Möllerstein
Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-906-4
e-kirja ISBN 978-952-234-905-7

Tytär – kertomus kansankodin hajoamisesta on Lena Anderssonin kahdeksas romaani, tarina Elsa Johanssonista. Elsa kasvaa aikuiseksi 70- ja 80-luvulla Tukholmassa nelihenkisessä perheessä, jonka keskushahmo on jyhkeä Ragnar-isä, ruotsalaisen kansankodin tyyni pylväs. Isän ja tyttären yhteinen rakkaus on urheilu. Elsa on hiihtäjälupaus, jota isä valmentaa, tähtäimessä on kansallinen huipputaso.

Elsa rakastaa ja ihailee isäänsä, mutta myöhäisinä teinivuosina urheilun vaatima askeettisuus ja totaalinen omistautuminen ovat liikaa. Elsa jättää urheilun ja keskittyy lukemiseen, kirjallisuuteen ja älylliseen etsintään. Samaan aikaan ruotsalaisen kansankodin käsitykset ihmisestä, yhteiskunnasta ja olemassaolon perusteista kyseenalaistuvat yhä tylymmin. Elsan silmät avautuvat, kun hän viettää vuoden au pairina Yhdysvalloissa. Siellä hänen tiedostamattaan omaksumansa kansankodin arvot törmäävät rajusti amerikkalaiseen individualismiin.

Tytär on veitsenterävä analyysi yhteiskunnallisen ajattelun voimavirroista ja samalla haikean koominen kuvaus nykyajan elämänvalinnoista.

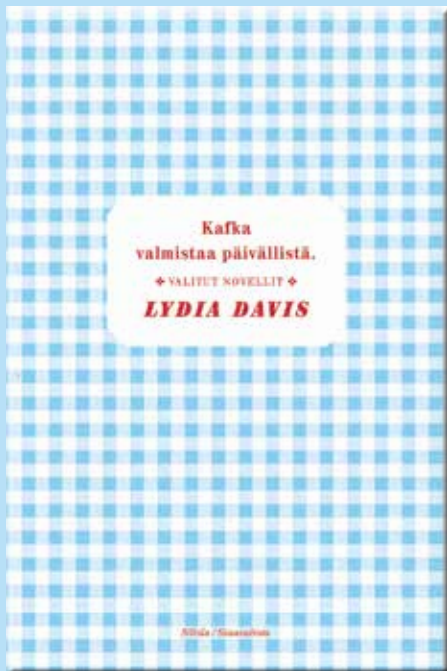

KUVA: ULLA MONTAN

LENA ANDERSSON (s.1970) on Ruotsin kiitetyimpiä ja kiistellyimpiä kolumnisteja ja kirjailijoita. Hän toimii kulttuurijournalistina ja kriitikkona Dagens Nyheterissä. Hänen läpimurtoteoksensa *Omavaltaista menettelyä* (2014) sai August-palkinnon. Anderssonin tuotannosta ovat suomeksi ilmestyneet myös romaanit *Vailla henkilökohtaista vastuuta* (2015) ja *Svean poika* (2018) sekä esseiden ja kolumnien kokoelma *Enpä usko* (2016).

SANNA MANNINEN (s. 1970) on pohjoismaisen kirjallisuuden suomentaja. Hän on kääntänyt muun muassa Lena Anderssonin, Peter Høegin ja Nina Lykken teoksia.

Suomentanut Aki Salmela
ISBN 978-952-234-722-0
KL 84.2 • SID. • 300 sivua
Graafinen suunnittelu Ilkka Kärkkäinen
Ilmestyy elokuussa

e-kirja ISBN 978-952-234-907-1

LYDIA DAVIS Kafka valmistaa päivällistä

Valitut novellit

Amerikkalaisen
nykykirjallisuuden
omaperäisimpiä novelleja
vihdoin suomeksi

LYDIA DAVIS (s. 1947) on amerikkalainen novellikirjailija, esseisti ja kääntäjä. Hän on tunnettu lyhyistä novelleistaan, joista jotkut ovat vain virkkeen tai parin pituisia. Davis on voittanut lukuisia kirjallisuuspalkintoja, mm. vuonna 2013 Man Booker International -palkinnon.

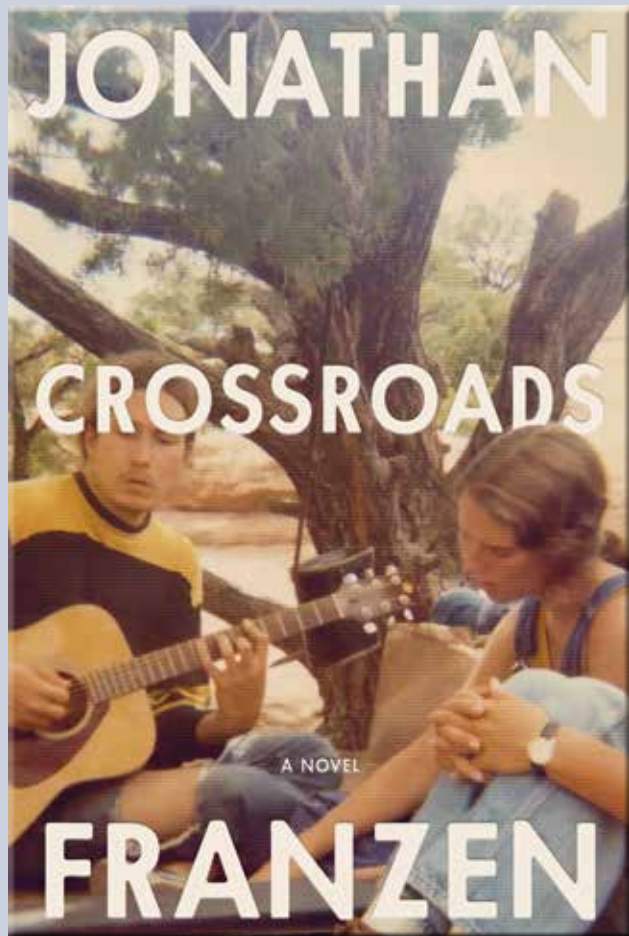
Isoisoäidit unohtuvat juhlien ajaksi porstualle. Tuore äiti yrittää sisäistää elämässään tapahtuneen mullistuksen. Autokilpailussa voittavat hitaimmat ja kärsivällisimmät kuljettajat.

Lydia Davisin vähäeleiset ja kielellisesti ekonomiset novellit – jotkut vain muutaman virkkeen mittaisia – kuljettavat lukijan mustan huumorin saattelemana yllättäville ja paikoin surrealistisillekin poluille kohti ihmisyyden kummallisimpia ilmentymiä. Novellien aiheita lähestytään lähes kliinisellä selkeydellä ja järjellä, mutta henkilöhahmojen kautta lukijaa muistutetaan siitä, että elämä ja kieli ovat täynnä epäjärjestyistä ja sekasortoa.

Kafka valmistaa päivällistä sisältää ennen suomentamattomia novelleja novellikokoelmista *Break It Down* (1986), *Almost No Memory* (1997), *Samuel Johnson Is Indignant* (2001), *Varieties of Disturbance* (2007) ja *Can't and Won't* (2014). Novellit on valinnut kirjan suomentaja Aki Salmela.

AKI SALMELA (s. 1976) on helsinkiläinen runoilija ja suomentaja. Hän on kääntänyt mm. John Ashberyn, Rae Armant-routin, Charles Simicin, Anne Carsonin ja Gertrude Steinin tuotantoa.

Teos julkaistaan
Kari Hotakaisen
Sanavalinta-yhtiön ja
Kustannusosakeyhtiö
Siltalan yhteistyönä.

Alkuteos: *Crossroads*
 Suomentanut Raimo Salminen
 ISBN 978-952-234-794-7
 KL 84,2 • SID. • 650 sivua
 Ilmestyy lokakuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-888-3
 e-kirja ISBN 978-952-234-887-6

RAIMO SALMINEN suomentaa proosaa englannista ja saksasta. Jonathan Franzenin ohella hänen kirjailijoitaan ovat mm. John Steinbeck, Cormac McCarthy, Richard Powers, Michael Cunningham, Sebastian Faulks, Kamila Shamsie ja Robert Seethaler. Hänen teoslistallaan on myös rikosromaaneja, nuortenkirjoja ja tietokirjallisuutta.

JONATHAN FRANZEN **Crossroads**

Taitavasti yhteenpunoutuvien perspektiivien ja vahvan juonellisen jännitteen romaani

Joulukuun 23. päivä 1971. Joulunviettoon kokoontunut Hildebrandtin perhe on tienhaarassa. Perheen isä Russ, Chicagon esikaupunkiseurakunnan kappalainen, on valmis lähtemään ilottomasta avioliitostaan – jollei sitten hänen vaimonsa, älykäs, henkevä ja tasapainoton Marion lähde ensin. Perheen vanhin poika Clem on palaamassa kotiin collegesta liekehtien moraalista ehdottomuutta ja valmiina päätökseen, joka järkyttää hänen isänsä perin juurin. Perheen tytär Becky, yläasteen ja lukion seurapiirien valoisa tähti, alkaa kyllästyä kunnollisuuteensa, kun taas superälykäs pikkuveli Perry on päättänyt tulla paremmaksi ihmiseksi ja lopettaa kannabiskaupan, jolla on rahoittanut omaa pilvenpolttoaan. Kaikki Hildebrandtit ovat onnettomia omalla tavallaan ja etsivät vapautta, jonka tiellä muut perheenjäsenet tuntuvat olevan.

Crossroads-romaanissaan Franzen yhdistää koomisen aineksen henkilöidensä tuskalliseen ja raastavaan yksinäisyyteen ja keskinäiseen väärinymmärrykseen. Henkilöhahmot ovat vivahteikkaan eläviä, heidän pyrintönsä armottoman tarkasti nähtyjä, heidän pohjimmainen traagisuutensa ilmeistä. Heidän kauttaan Franzen kuvaa moraaliseen ja eksistentiaaliseen kriisiin ajautunutta yhteisöä häikäisevällä tavalla.

Ote kirjasta **Crossroads**

Russ kuuli Ambrosen nousevan ja lähtevän huoneesta. Jopa hänen huonoimpina päivinään, etenkin huonoimpina päivinä, hänen synkkyytensä oli ollut portti Jumalan armoon. Nyt hän ei saanut siitä minkäänlaista palkintoa. Hän ei voinut olla varma edes siitä palkinnosta, että saisi soittaa Francesille, sillä hän ei ollut suoriutunut tämän antamasta tehtävästä.

Palatessaan Ambrosella oli kädessään kirkon kolehtilautanen. Kun hän kyyristyi ja laski sen lattialle, Russ näki, että siinä oli vettä. Ambrose avasi Russin jalkineiden nauhat. Jalkineet oli ostettu Searsilta. ”Nosta koipea”, Ambrose sanoi.

”Älä.”

Ambrose nosti Russin jalkaa itse ja riisui kengän. Russ kiemurteli, mutta Ambrose piti kiinni jalasta ja riisui hänen sukkansa. Rituaali oli liian pyhä, liian vahvasti yhteydessä Raamattuun, jotta Russ olisi voinut vastustaa sitä potkaisu-malla Ambrosen sivuun.

”Rick. Ihan totta.”

Puuhaansa keskittynyt Ambrose riisui Russilta toisen kengän ja sukan.

”Kuule nyt”, Russ sanoi. ”Jeesustako sinä yrität esittää?”

”Tuon logiikan mukaan voi sanoa, että kaikki tavat joilla ikinä matkimme Jeesusta, ovat suurenmoisia.”

”En halua, että peset jalkani.”

”Ei tämä ele ollut Jeesuksen keksintö. Sillä oli yleisempi merkitys, nöyryyden osoituksena.”

Lautasella oleva vesi oli hyvin kylmää – se oli varmasti peräisin juomasuihkusta. Russ katseli avuttomana, kun Ambrose, polvillaan ja musta tukka silmillä riippuen, pesi toisen ja sitten toisen jalan. Ambrose otti työtuolinsa selkänojalta flanellipyyhkeen ja kuivasi Russin jalat hellästi. Sitten hän nojautui eteenpäin pää kumarassa ja tarttui Russia kädestä.

”Mitä sinä nyt teet?”

”Rukoilen sinun puolestasi.”

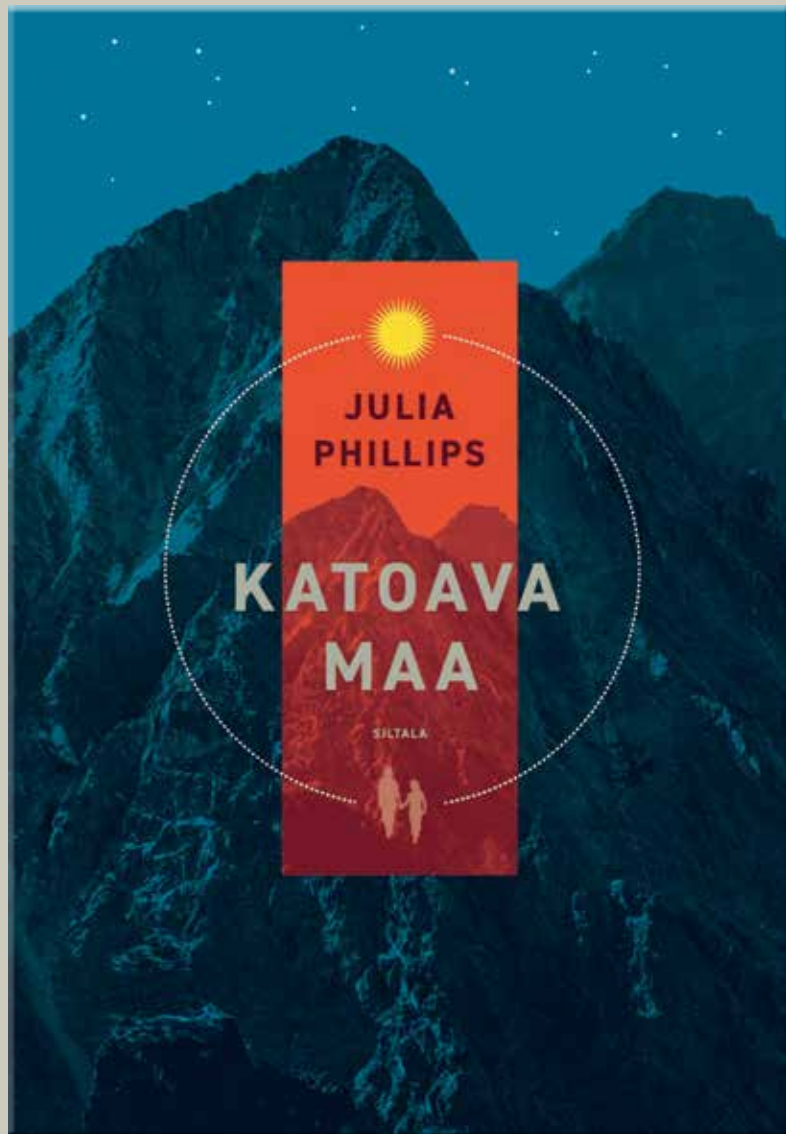
”En minä halua sinun rukouksiasi.”

”Sitten rukoilen omasta puolestani. Pidä saatana turpa kiinni.”

JONATHAN FRANZEN (s. 1959)

on yksi Yhdysvaltojen arvostetuimmista ja myydyimmistä nykykirjailijoista. Hänen kolmas romaaninsa *Muutoksia* (2001) voitti National Book Awardin. Seuraavat romaanit, vuonna 2011 suomeksi ilmestynyt *Vapaus* sekä vuonna 2015 suomeksi ilmestynyt *Purity* olivat pitkään myyntilistojen kärjessä ja saivat useita palkintoja ja palkintoehdokkuuksia. Romaanien lisäksi osin New Yorkissa, osin Kaliforniassa asuva Franzen on kirjoittanut esseitä, joista suomeksi ovat aiemmin ilmestyneet kokoelmat *Epämukavuusalue* (2012) sekä *Yksin ja kaukana* (2013).

JULIA PHILLIPS

Katoava maa

**Vangitseva romaani
maailman reunalta**

Eräänä elokuisena iltapäivänä koillisvenäläisen kaupungin rannalta siepataan kaksi sisarusta. Kuukaudet kuluvat, poliisitutkinnat pysyvät tuloksettomina. Kaupungin asukkaat jatkavat elämäänsä, mutta siskosten kohtalo jää varjona häilymään tiiviin yhteisön ylle. Menetys ja pelko asettuvat erityisesti kaupungin naisiin, joita siskosten katoaminen yhdistää myös muilla tavoin.

Katoava maa on paljon muutakin kuin tarina rikoksesta. Teos nostaa esiin voimakkaita kysymyksiä etnisyydestä, yhteiskuntaluokasta ja sukupuolesta, ja pureutuu erityisesti naisten kohtaaman väkivallan moniin muotoihin.

Katoava maa vetää lukijan keskelle kiehtovien henkilöhahmojen maailmaa ja mutkikkaita ihmissuhteita. Miljöönä on tulivuorten ympäröimä syrjäinen Kamtšatkan niemimaa – Venäjä, jollaista emme ole tottuneet näkemään.

Alkuteos: *Disappearing Earth*
Suomentanut Hilkka Pekkanen
ISBN 978-952-234-720-6
KL 84.2 • SID. • 320 sivua
Graafinen suunnittelu Miika Immonen
Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-890-6
e-kirja ISBN 978-952-234-889-0

**Katoava maa oli National Book Awards- finalist
ja kymmenen parhaan kirjan joukossa
The New York Timesin listalla vuonna 2019.**

**"Vieheä, mestarillinen debyyttiromaani [– –]
Katoava maa on lyyrinen trilleri; voimakas,
vangitseva ja syvälinen."**

– NATIONAL BOOK AWARDS -EHDOKKUUSPERUSTELU

**"Valloittava [– –] Phillipsin vahvuus kirjoittajana, henkilö-
hahmojen ja tunnelman tarkkaavainen huomioiminen,
pitää lukijan otteessaan aina viimeisiin sydämen pysäyttäviin
sivuihin asti."**

– VANITY FAIR

Ote kirjasta **Katoava maa**

Sofian tasapainotellessa Aljona katseli rantaa. Kivikossa asteli mies. "Joku tulee", Aljona sanoi. Hänen sisarensa läiskäytti jalkansa veteen ja kohotti toisen. Sofia ei ehkä välittänyt siitä, että hänen nähtiin käyttäytyvän kuin idiootti, mutta hänen seuraansa pakosta joutunut Aljona välitti. "Lopeta", Aljona sanoi. Sitten kovemmalla äänellä. Vihaisemmalla: "LOPETA."

Sofia lopetti.

Miestä ei enää näkynyt vesirajassa. Oli varmaan löytänyt puhtaan istumapaikan. Aljonan sisällä paisunut turhautuminen valui tyhjiin kuin vesi kylpyammeesta, jonka tulppa on avattu.

"Täällä on tylsää", Sofia sanoi.

Aljona nojasi taas kiveen. Se tuntui kovalta hartioissa ja kylmältä päätä vasten. "Tule tänne", hän sanoi, ja Sofia tuli pois vedestä, pujotteli kivien lomitse ja asettautui Aljonan viereen. Pienimmät kivet rahisivat toisiaan vasten. Tuulenhenki oli viilentänyt Sofian vartalon yhtä kylmäksi kuin maanakin. "Haluatko kuulla tarinan?" Aljona kysyi.

"Haluan."

Aljona vilkaisi puhelintaan. Heidän piti ehtiä kotiin aterialle, mutta kello ei ollut vielä neljääkään. "Tiedätkö tarinan pienestä kaupungista, joka huuh-
toutui pois?"

KUVA: NINA SUBIN

JULIA PHILLIPS (s. 1989) on amerikkalainen kirjailija. Hän on kirjoittanut The New York Timesiin ja Moscow Timesiin sekä The Atlantic ja The Paris Review -lehtiin.

Työskennellessään tutkijana Kamtšatkan niemimaalla Venäjällä hän kiinnostui väkivallan ilmenemismuodoista naisten jokapäiväisessä elämässä – teema, jonka ympärille esikoisromaani *Katoava maa* (*Disappearing Earth*, 2019) rakentuu.

HILKKA PEKKANEN on suomentanut yli 170 englanninkielistä romaania, mm. Michel Faberin, Jeanette Wintersonin, Ernest Hemingwayn ja Margaret Atwoodin teoksia. Hän on kirjoittanut väitöskirjan kaunokirjallisen kääntäjän tyylistä ja opettaa kaunokirjallisuuden kääntämistä Helsingin, Turun ja Tampereen yliopistoissa.

KUVA: GIOVANNI GIOVANNETTI/EFFIGIE

DAVID FOSTER WALLACE

Tennisesseet

Wallace kirjoittaa suurimmasta
intohimostaan

DAVID FOSTER WALLACE (1962–2008) oli sukupolvensa merkittävin amerikkalais-kirjailija. Ithacassa New Yorkin osavaltiossa syntyneen Wallacen ensimmäinen romaani *The Broom of the System* ilmestyi vuonna 1987. Esikoisteoksen jälkeen Wallace kunnostautui erityisesti kokeellisten novellien ja esseiden kirjoittajana. Vuonna 1996 ilmestynyt, suurta huomiota herättänyt romaani *Päättymätön riemu* (*Infinite Jest*) on postmodernistisen kirjallisuuden klassikko.

Vakavasta masennuksesta kärsinyt Wallace teki vuonna 2008 itsemurhan, ja hänen kolmas romaaninsa, keskeneräinen *The Pale King*, julkaistiin postuumisti 2011.

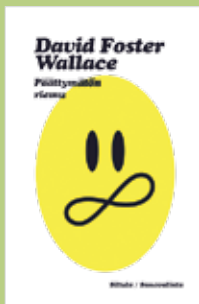
Siltala on aiemmin julkaissut Wallacelta lyhytproosavalikoimat *Vastenmielisten tyyppien lyhyitä haastatteluja* ja *Kummatukkainen tyttö*, esseeteoksen *Hauskaa, mutta ei koskaan enää* sekä romaanin *Päättymätön riemu*.

Fiktiokirjojensa lisäksi Wallace muistetaan loistavista esseistään, joissa kirjailijan loputtoman uteliaat aivot purkavat ja kokoavat arkitodellisuutta alati uusiksi, yllättäviksi sommitelmiksi. Erityisen maineikkaita ovat Wallacen tennistä käsittelevät kirjoitukset – olihan laji entiselle juniorilahjakkuudelle elinikäisen intohimon hämärä kohde.

Päättymätön riemu -romaanissa Wallace kirjoitti, että ”todellista tennistä ei voi redusoida ennalta määrättyihin tekijöihin tai todennäköisyysjakaumiin yhtään sen paremmin kuin shakkia tai nyrkkeilyäkään, joiden sekoitus se on”. Näennäisen yksinkertaisen lajin pinnan alla riittää kirjailijalle ylenpalttisesti matemaattisia, runollisia ja eksistentiaalisia arvoituksia ratkottavaksi.

Nähdessään Roger Federerin kentällä Wallace ajautuu suorastaan uskonnolliseen hurmukseen. Toisaalta lukiessaan erään pelaajan muistelmateosta hän joutuu toteamaan, kuinka vähän urheilun suuruudesta ja vaikuttavuudesta tyyppillisesti tavoitetaan sanoin. Wallace onneksi kuuluu niihin kirjoittajiin, jotka pystyvät vangitsemaan lauseisiinsa enemmän kuin useimmat muut kuolevaiset.

Lukijalle, joka ei ymmärrä tennistä, Wallacen kirjoituskokoelma on herkkua. Lukijalle, joka ymmärtää, se on taivas.

Päättymättömästä riemusta kirjoitettua:

"Tärkeintä on, että Valkosen suomenkos synnyttää samanlaista tekstin mielihyvää kuin Wallacen proosa englanniksi. Vaikka *Päättymättömällä riemulla* on ansaitustikin vaikean romaanin maine, se on enimmäkseen hauskaa ja paikoin hultatonta luettavaa."

– HELSINGIN SANOMAT

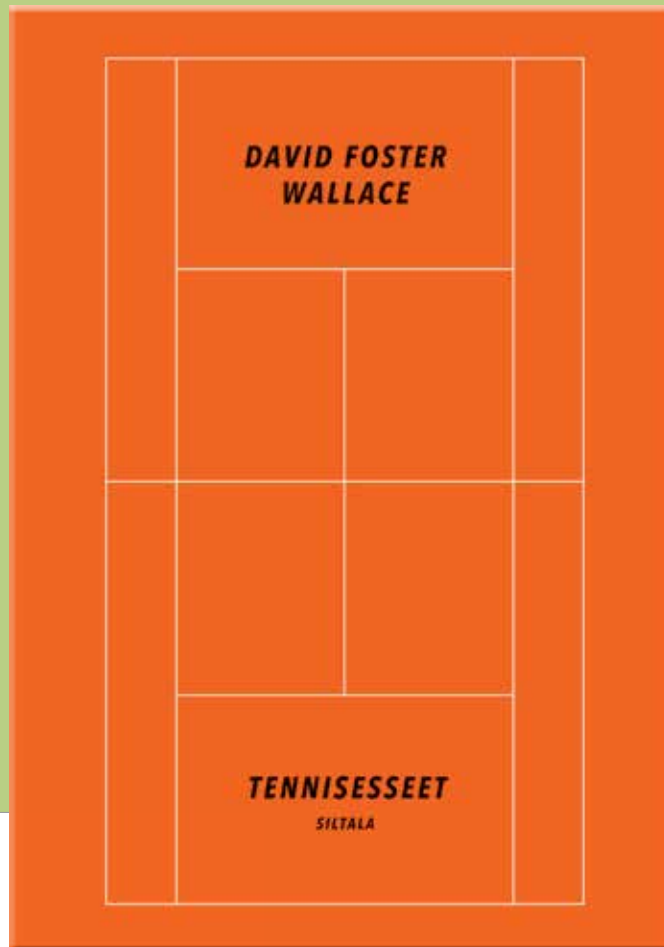
"*Päättymättömän riemun* ansiosta suomen kielen voi sanoa puhuvan yhden merkittävän teoksen verran enemmän maailmankirjallisuuden kieltä."

– KALEVA

Ote kirjasta **Tennisesseet**

Federerin nousulle on kolme pätevää selityssuuntaa. Yksi sisältää mystiikkaa ja metafysiikkaa ja on nähdäkseni lähimpänä totuutta. Kaksi muuta ovat teknisempiä, ja niistä pystyy kirjoittamaan parempaa journalismia.

Metafysinen selitys on se, että Roger Federer on yksi niistä harvinaisista, melkein yliluonnollisista urheilijoista, joita tietyt fysiikan lait eivät tunnu ainakaan täysin koskevan. Hyviä vertailukohtia tässä ovat esimerkiksi Michael Jordan, joka ei ainoastaan kyennyt hyppäämään epäinhimillisen korkealle vaan myös roikkumaan ilmassa hetkisen kauemmin kuin painovoima sallii, ja Muhammad Ali, joka todella kykeni "leijumaan" kehässä ja lyömään pari-kolme iskua ajassa, joka vaaditaan yhden lyömiseen. Vastaavia esimerkkejä on vuodesta 1960 alkaen ehkä puolentusinaa. Roger Federer on urheilijana tätä tyyppiä, jota voisi kutsua neroksi, mutantiksi tai avataaraksi. Hänellä ei ole koskaan kiire, eikä hänen tasapainonsa petä milloinkaan. Häntä lähestyvä pallo jää suorastaan odottamaan häntä silmäpäyksen pidempään kuin sen pitäisi. Hänen liikkeensä ovat sulavia eivätkä niinkään urheilullisia. Hän vaikuttaa Alin, Jordanin, Maradonan ja Gretzkyn tavoin sekä todellisemmalta että epätodellisemmalta kuin vastustajansa. Varsinkin kokovalloisissa, joiden käytön edellyttämiseen yhä kykenemisestä Wimbledon nauttii, hän näyttää juuri siltä mitä saattaa todellisuudessa (mielestäni) ollakin: olennotta jonka ruumis on sekä lihaa ja verta että, jotenkin kummassa, valoa.

Alkuteos: *String Theory*
Suomentanut Tero Valkonen
ISBN 978-952-234-914-9
KL 84.2 • NID. • n. 200 sivua
Graafinen suunnittelu Ilkka Kärkkäinen
Ilmestyy lokakuussa

e-kirja ISBN 978-952-234-891-3

Kirjan on suomentanut **TERO VALKONEN**, jonka ylistetty *Päättymättömän riemu* -käännös oli vuoden 2020 suurimpia kirjallisia tapauksia Suomessa. Valkonen on aiemmin suomentanut muun muassa Thomas Pynchonia, H. G. Wellsiä, Margaret Atwoodia ja Arthur Conan Doylea.

KUVA: ALBERTO NOVELLI

IRIS HANIKA (s. 1962) on berliiniläinen kirjailija. Hanika on palkittu Hans Fallada -palkinnolla, LiteraTour Nord -palkinnolla sekä Euroopan Unionin kirjallisuuspalkinnolla. Menestysteos *Menneisyydenhallintalaitos* on käännetty lukuisille kielille.

RAIJA NYLANDER (s. 1947) suomentaa saksankielistä kirjallisuutta. Hän on kääntänyt mm. Arthur Schnitzlerin, Ralf Rothmannin, Jurek Beckerin, Pascal Mercierin ja kahden Deutscher Buchpreis -palkinnon voittajan, Julia Franckin ja Melinda Nadj Abonjin teoksia.

IRIS HANIKA *Menneisyydenhallintalaitos*

Palkittu romaani Saksan
kipeästä historiasta

Alkuteos: *Das Eigentliche*
Suomentanut Raija Nylander
ISBN 978-952-234-857-9
KL 84.2 • SID. • 200 sivua
Graafinen suunnittelu Lucas van Hapert
Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-858-6
e-kirja ISBN 978-952-234-859-3

Saksalainen Hans Frambach kärsii natsien hirmuteoista. Hän ei ole holokaustin uhri tai uhrien perillinen, mutta hänen synnyinmaansa synkkä menneisyys tekee onnellisuuden mahdottomaksi. Mitä merkitystä on arkipäivällä, kun historia on mieletöntä kärsimystä?

Frambach työskentelee holokaustin historiaa tallentavassa Menneisyydenhallintalaitoksessa, jossa perittyä kollektiivista syylisyyttä ja historian musertavaa kurjuutta ei pääse pakoon. Mutta kun työtoveri ja paras ystävä Graziela rakastuu ja rimpuilee menneisyyden otteesta, Frambach ryhtyy epäilemään. Voisinko minäkin olla onnellinen, kaikesta huolimatta? Voiko natsimenneisyyttä sittenkään syyttää aivan kaikesta?

Iris Hanikan *Menneisyydenhallintalaitos* käsittelee Saksan historian kipeitä kysymyksiä lempeällä ironialla ja huumorilla.

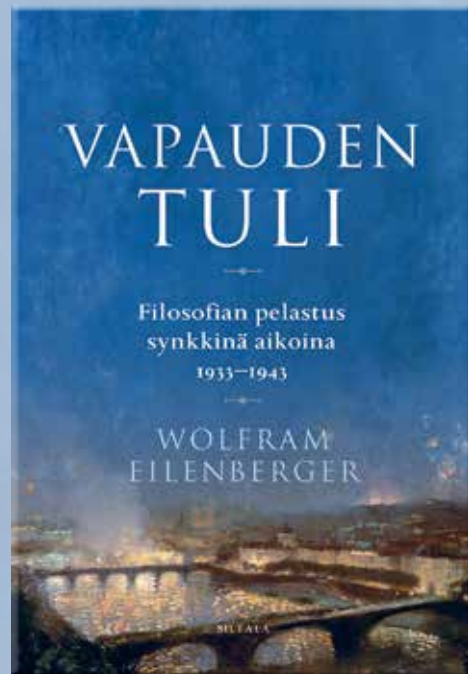
KUVA: ANNETTE HAUSSCHILD

WOLFRAM EILENBERGER (s. 1972) on saksalainen filosofi. Hän on väitellyt tohtoriksi Zürichissä vuonna 2008 Mihail Bahtinin kulttuurifilosofiasta. Hänen puolisonsa on suomalainen Pia Päiviö, perheessä on kaksi lasta. Kansainvälistä mainetta teoksillaan niittäneeltä Eilenbergerilta on aiemmin julkaistu suomeksi teokset *Taikurien aika – Filosofian suuri vuosikymmen 1919–1929* (2019), *Minun kolmikieliset kaksoseni* (2013) ja *Minun suomalainen vaimoni* (2011).

Kirjan on suomentanut **TOMMI USCHANOV** (s. 1975), joka käännöstöidensä ohella tunnetaan monipuolisena yhteiskunnallisena keskustelijana, tietokirjailijana ja esseistinä.

WOLFRAM EILENBERGER **Vapauden tuli**

Filosofian pelastus
synkkinä aikoina
1933–1943

Alkuteos: *Feuer der Freiheit*
Suomentanut Tommi Uschanov
ISBN 978-952-234-834-0
KL 11 • SID. • 400 sivua • Kuvitettu
Ilmestyy syyskuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-937-8
e-kirja ISBN 978-952-234-908-8

Naiset, jotka mullistivat modernin ajattelun

Simone de Beauvoir, Hannah Arendt, Simone Weil ja Ayn Rand – *Vapauden tuli* on kertomus 1900-luvun vaikutusvaltaisimpien naisfilosofien ajattelusta ja elämästä. Viime vuosisadan synkimpinä hetkinä he uudistivat kirjoituksiinsa ajatukset yksilön ja yhteiskunnan, miehen ja naisen, vapauden ja orjuuden sekä ihmisen ja Jumalan välisistä suhteista.

Filosofien tiet vievät Stalinin Neuvostoliitosta Hollywoodiin, Hitlerin Saksasta ja miehityksestä Pariisista New Yorkiin. Ajatukset muotoutuvat yhteydessä kirjoittajiensa poikkeuksellisiin kokemuksiin radikaaleina aikalaisina, aktivisteina, pakolaisina, sopeutumattomina älyllisinä seikkailijoina.

Vapauden tuli on ylistetyn *Taikurien ajan* itsenäinen sisarteos. Eilenberger onnistuu loihtimaan aikakauden ristiriitaiset ajatusvirtaukset värikkääksi kudokseksi, jossa filosofien teokset ja heidän dramaattiset elämäntilanteensa valottavat toisiaan.

“Oivaltava ja viihdyttävä kuvaus eurooppalaisen ajattelun vaiheesta, jossa kieli nousi filosofisen pohdinnan keskeiseksi kysymykseksi. [—] Tommi Uschanovin suomennos on sujuva ja selkeä.”

– JUSSI AHLROTH, HS, EILENBERGERIN KIRJASTA TAIKUREIDEN AIKA

HANNU HAUTALA

100 parasta

Teksti: Juha Kauppinen

**Ruutupaitainen, risupartainen,
kakkulapäinen luontokuvaajan hahmo
tuli tutuksi suomalaisessa maisemassa
1960-luvun lopussa.**

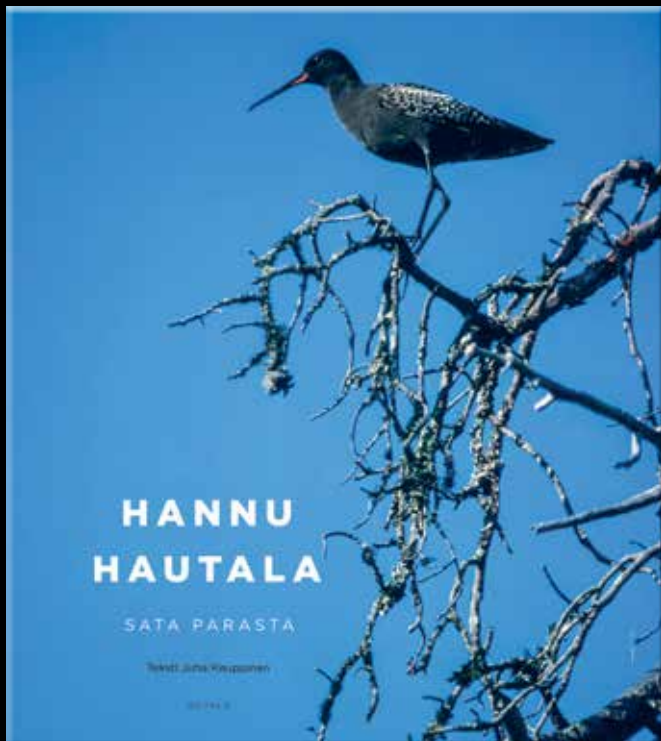
Pohjalainen auton asentaja sai tarpeekseen työstään korjaamalla, kun talviaamuna auton pohjasta räpsähti lunta suoraan korjaajan naamalle. Hän päätti, että metsät ja luonto ovat vielä jonain päivänä hänen työpaikkansa. Niin myös tapahtui, ja lopputuloksena Hannu Hautalasta tuli se henkilö, jonka myötä suomalainen luontokuvaus nousi suuren yleisön tietoisuuteen niin meillä kuin maailmalla.

Hautalasta tuli myös julkisuuden henkilö, kabinettien baskeripää, mutta luonto oli edelleen hänen omin paikkansa. Siellä syntyi tukku ikimuistoisia valokuvia. Hautala on esimerkiksi edelleen ainoa luontokuvaaja, jonka kuva, kotkien parittelu, on valittu Vuoden lehtikuvaksi. Tunnettujen kuviensa lisäksi Hautalalla on lukematon määrä kuvia, joita kukaan ei ole vielä nähnyt.

Tähän teokseen on valittu sata parasta kuvaa. Mukana on myös ennen julkaisemattomia kuvia.

* * *

Palkittu luontotoimittaja Juha Kauppinen (ks. katalogin sivut 32–33) kietoo kuvien ympärille tarinan Hannu Hautalan mittavasta urasta ja sen merkityksestä.

ISBN 978-952-234-901-9

KL 58,9 • SID. • 300 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Marjaana Virta
Ilmestyy syyskuussa

HANNU JUHANA HAUTALA (s. 1941 Töysä) on suomalainen luontokuvaaja ja -kirjailija.

Hautala tuli suuren yleisön tietoisuuteen valokuvallaan *Kotkat parittelevat*, joka valittiin vuoden 1973 lehtikuvaksi. Hänelle oli jo edellisenä vuonna myönnetty valokuvataiteen valtionpalkinto ja hän on sittemmin saanut kymmeniä palkintoja ja tunnustuksia, muun muassa filosofian kunniantohtorin arvon vuonna 2002 Oulun yliopistosta. Vuonna 2003 Hautalalle myönnettiin Suomen valokuvajärjestöjen keskusliiton Finnfoto-palkinto ja vuonna 2012 tiedonjulkistamisen elämäntyöpalkinto. Vuonna 2014 hän sai Pro Finlandia -mitalin.

Hautala asuu Kuusamossa.

KAI EKHOLM – YRJÖ REPO

Lukemisen aika

**Onko kirjallisuus kuin peritty kaappikello,
jota kukaan ei halua nurkkiinsa?**

Olemme eläneet yli 500 vuotta Gutenbergin laajenevassa galaksissa, jossa painettu kirja on ollut hallitseva, palvottu, pelätty ja kiistaton sivistyksen ja tiedon välikappale. Nyt hengitämme Googlen keuhkoilla ja kirjallisuuden galaksi etääntyy kauas historiaan.

Annamme päivittäin periksi digitaaliselle tarjonnalle, palvelujen ja maailman yksinkertaistamiselle. Kun jätämme käyttämättä kirjastojen ja kirjakauppojen palveluita, ajattelemme, ettei asialle voi oikein mitään. Niinhän muutkin tekevät.

Ajattelemme kirjallisuuden ja kielen loppua. Pelkäämme yhden elämänmuodon loppua. Se näyttää ole-

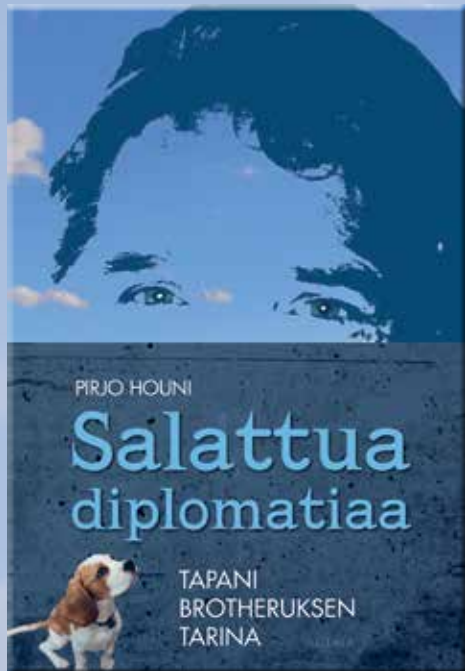
van monella tasolla jo toteutumassa eikä huolestamme voi sitä estää.

Kirja ei ole enää taikakalu, joka vie meidät sivistykseen ja yhteiskunnalliseen arvostukseen. Se ei ole ensisijainen tiedon ja nautinnon lähde, sillä tarjontaa on kaikilla aloilla riittävästi. Tietoa saa googlaamalla ja monet pitävät Netflix-sarjoja tai pelejä uutena kirjallisuutena.

Onko kirjallisuus kuin peritty kaappikello, jota kukaan ei halua nurkkiinsa?

Lukemisen aika on monitahoinen analyysi, puhuttelevasti ja haastavasti kirjoitettu ajankuva ja ohittamaton tietopaketti 2000-luvun kustannus- ja lukemistilastoista.

ISBN 978-952-234-962-0
KL 86 • NID. • 250 sivua
Ilmestyy syyskuussa

PIRJO HOUNI **Salattua diplomatiaa**

Tapani Brotheruksen tarina

ISBN 978-952-234-829-6
KL 99.1 • SID. • 280 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Tuula Mäkiä
Ilmestyy syyskuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-938-5
e-kirja ISBN 978-952-234-909-5

**Keskellä Pinochetin
vallankaappauksen
sekasortoa**

TAPANI BROTHERUS (s. 1938) on suomalainen diplomaatti, joka on toiminut Suomen asiainhoitajana Chilessä ja suurlähettiläänä Iranissa, Etelä-Afrikassa ja Kreikassa. Hän syntyi helsinkiläiseen kulttuurisukuun, jossa arvostettiin kielitaitoa, tiedettä ja sivistystä. Isä Heikki Brotherus oli diplomaatti ja toimittaja-kirjailija. Isoisä K. R. Brotherus oli valtio-opin professori ja Helsingin yliopiston rehtori.

Keskiviikkoamuna ovikello soi aamuseitsemältä. Portin takana seisoj Guillermo Pavez. Häätäntyneenä ja hengästyneenä, vaatteet likaisina.

Pavezin talo oli poltettu ja hän oli piileskellyt siitä lähtien sotilailta. Saisiko hän jäädä Brotherusten luokse joksikin aikaa?

Tapani Brotherus toimi diplomaattina Suomen Santiagon-edustustossa, kun Augusto Pinochetin sotilasjunta kaappasi vallan syyskuussa 1973 ja tuhannet chileläiset pidätettiin ja tapettiin kidutuksen uhreina.

Pavezin tulo käynnisti vainottujen pelastusoperaation, jonka Brotherus joutui salaamaan ulkoministeriöltä. Se johdatti poikkeukselliseen toimintaan diplomatian kentällä ja yli 2000 ihmisen auttamiseen pois väkivaltaisuuksien Chilestä.

Salattua diplomatiaa kuvaa tapahtumia Brotheruksen

omien havaintojen ja kokemusten kautta. Samalla se avaa Suomen ulkoministeriön ja siellä kyseisinä vuosina työskennelleiden ihmisten toimintaa.

Kirja kertoo Kööpenhaminassa syntyneen diplomaatti-perheen pojan koko värikkään ja humoristisiakin käänteitä sisältäneen elämäntarinan lapsuudesta ja nuoruusvuosista aina ulkoministeriön uraan ja suurlähettiläsvuosiin Iranissa, Pakistanissa, Etelä-Afrikassa ja Kreikassa.

Vaikeimpana pestinään Brotherus pitää ajatollah Khomeinin Irania, jossa käytiin samaan aikaan sotaa Saddam Husseinia vastaan.

Kirja kuvaa myös puolison roolia diplomaatin työparina. Lysa Brotherus huolehti Chilessä kymmenistä kotiinsa tulleista pakolaisista. Teheranissa hän oli menettää Iranin ja Irakin välisen sodan pommitusten aikana henkensä.

KUVA: MILKA ALANEN

PIRJO HOUNI (s. 1955) on vapaa toimittaja, jonka erityisaluetta ovat henkilöhaastattelut. Hän on kirjoittanut useisiin sanoma- ja aikakauslehtiin ja ollut Bonnierin Suuren Journalistipalkinnon ehdokkaana Vuoden Journalistiksi 2016. Yhdessä Maria Romantschukin kanssa hän on julkaissut vuonna 2014 kirjan *Ei, rouva presidentti*.

ISBN 978-952-234-832-6

KL 99.1 • SID. • 270 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Timo Numminen
Ilmestyy elokuussaäänikirja ISBN 978-952-234-913-2
e-kirja ISBN 978-952-234-910-1

TUULA KARJALAINEN

Outi Heiskanen

taiteilija kuin shamaani

Outi Heiskanen – taiteilija kuin shamaani on kirja rakastetusta ja aina yllättävästä taiteilijasta Outi Heiskasesta (s. 1937), joka mursi, muutti ja loi uusiksi taiteen, mutta myös naisen elämän yleisesti hyväksytyjä normeja. Hänet tunnetaan häkellyttävistä performansseistaan ja suurista installaatioistaan, parhaiten kuitenkin herkeistä alkukuvien kaltaisista grafiikanvedoksistaan, joiden miltei maaginen maailma ei jätä ketään välinpitämättömäksi.

Outi oli taiteilija 1900-luvun vielä varsin mieskeskeisessä taidemaailmassa, mutta kieltäytyi uhrin roolista eikä suostunut olemaan kenenkään varjossa. Päinvastoin. Hän halusi olla ja oli esillä, piti valtavasti näyttelyitä ja antoi satoja haastatteluja. Julkisuus rakasti häntä ja Outi rakasti julkisuutta. Hän erottui ja loisti taidemaailmassa kirkkaana tähtenä. Taiteen sisäiset konventiot eivät pidätelleet häntä, vaan rajojen rikkominen ja toisaalta uuden luominen sekä yllätyksellisyys olivat hänen taiteentekemisensä perusta.

Outi ei tyytynyt myöskään naiselle osoitettuihin elämäntapanormeihin. Parisuhteissa hänen roolinsa muistutti enemmän perinteistä miehen roolia kuin puolisolleen ja perheelleen uhrautuvaa vaimoa tai äitiä. Silti sukupuoleen, seksuaalisuuteen, naiseuteen ja äitiyteen kytkeytyneet asiat vaikuttivat vahvasti häneen ja myös haavoittivat pahasti. Useissa teoksissaan hän tutkii elämän haurautta ja rikkimenemistä olematta kuitenkaan koskaan julistaja.

”Olen tuntenut Outin yli neljäkymmentä vuotta. Kaikista ystäväistäni hän oli ehdottomasti karismaattisin ja veti ihmisiä puoleensa kuin hunaja mehiläisiä. Hän on elänyt uskomattoman, omalakisien ja seikkailu-kertomusta muistuttavan elämän, jossa uteliaisuus ja tiedonhalu veivät hänet sananmukaisesti jatkuvasti maailman ääriin.

Yritän kirjassani tavoittaa edes palan Outin energiasta ja säteilystä, siksi en ole halunnut pitäytyä yksin hänen taiteessaan, vaan myös valottaa hänen elämäänsä – en häntä pienentäen enkä suurentaen.”

– TUULA KARJALAINEN

OUTI HEISKASEN Helsingin kaupungin Juhlaviikkojen *Vuoden taiteilija* -näyttely vuonna 1986 oli suuri tapaus. Heiskanen toimi professorina Kuvataideakatemiassa ja oli koulun rehtorina vuosina 1992–1995. Hän sai useita palkintoja ja kunnianosoituksia, muun muassa Prinssi Eugen -mitalin (1996), Suomi-palkinnon (1998) ja Suomen Leijonan komentajamerkin (2011). Vuonna 1997 hänet nimitettiin kunniatohtoriksi ja vuonna 2004 akateemikoksi.

FT TUULA KARJALAINEN on helsinkiläinen taidehistorioitsija, kuraattori ja tietokirjailija. Hän on työskennellyt muun muassa Valtion taidemuseon keskusarkiston, Helsingin kaupungin taidemuseon ja Nykytaiteen museo Kiasman johtajana sekä Helsingin yliopiston taidehistorian laitoksen apulaisprofessorina. Hän on kirjoittanut useita tietokirjoja, muun muassa Tove Janssonista ja Tyko Sallisesta.

JUHA KAUPPINEN

Heräämisiä

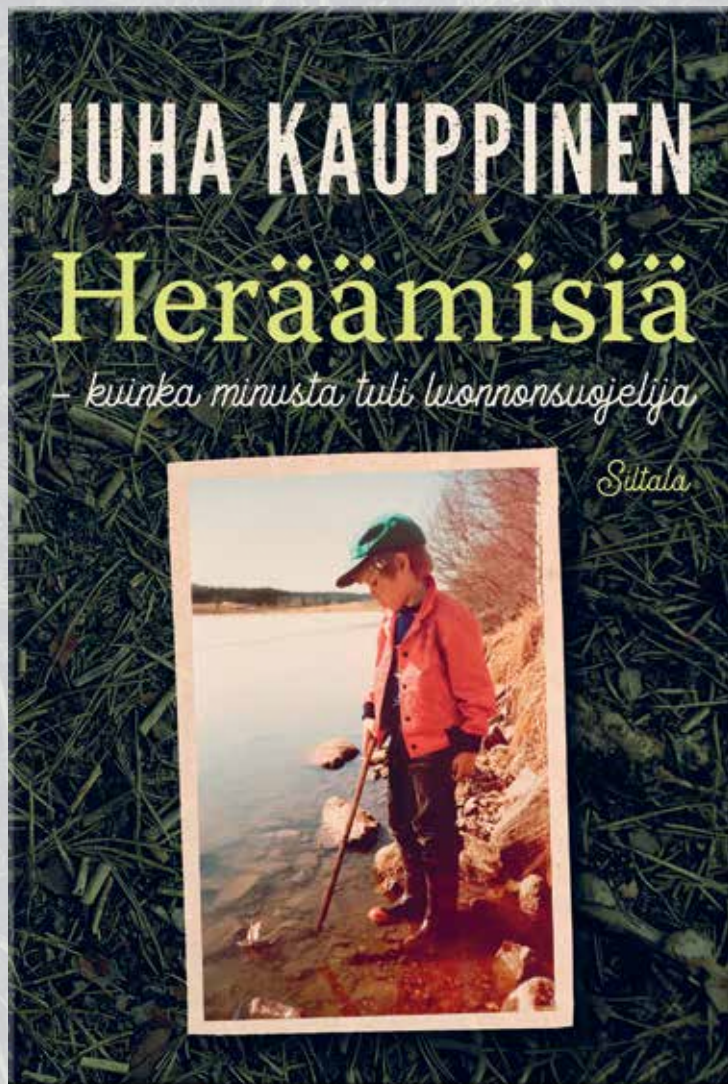
Kuinka minusta tuli luonnonsuojelija

Miten luonnonsuojelu nousi marginaalista planeetan kokoiseksi kysymykseksi

Juha Kauppinen (s. 1975) on suuren osan ammatillisesta urastaan kirjoittanut luonnosta ja ympäristöstä näkyvimmillä foorumeilla. Tätä työtä tehdessään hänellä on ollut tapana sanoa, että hän ei ole luonnonsuojelija. Vähitellen on kuitenkin tapahtunut muutos: Kauppinen on päättänyt kirjoittamaan ensin urauurtavia tekstejä Talvivaaran kaivoksen ympäristöongelmista ja sitten biodiversiteetin katoamisesta; puolustamaan luontoa, antamaan sille äänen.

Tässä kirjassa Kauppinen kysyy, mistä luonnonsuojelussa on perimmiltään kysymys. Miten ajatus luonnon suojelemisesta syntyi, ja kuinka se laajeni käsittämään koko elonkehämme tulevaisuuden? Miksi jotkut rohkeat ihmiset uhraavat luontoaktivismille koko elämänsä, seisovat järkähtämättä monitoimikoneen edessä, erkaannuttavat itsensä muusta yhteisöstä tuhoten eläntonsa ja terveytensä? Miksi toiset vaikenevat tai vastustavat suojelijoita?

Heräämisissä kutoutuvat yhteen luonnonsuojeluliikkeen historia ja Kauppisen omat kokemukset lapsuudesta tähän päivään. Kymmenet haastattelut, luontoretket, uutisvirta ja lähdetekstit kuljettavat syvälle ihmisen ja luonnon suhteeseen ja suomalaisen yhteiskunnan ja päätöksenteon polttopisteisiin.

Mitä luonnonsuojelijat vaativat 30, 40 tai 50 vuotta sitten? Ketkä vastustivat heitä? Mitkä vaatimuksista toteutuivat? Vielä historiallinen silmänräpäys sitten luonnonsuojelijoita pidettiin friikkeinä, mutta nyt suuryrityksen johtaja saattaa sanoa, että koko järjestelmämme pitää muuttua luontolähtöiseksi, ja häntä kuunnellaan. Silti aktivistit saavat yhä osakseen vihaa.

Luonnon tuhoutuminen jatkuu ja edessä ovat samat kysymykset kuin ennenkin, mutta aiempaa painokkaampina: mitä nyt pitäisi tehdä, ovatko muutokset mahdollisia tämän järjestelmän sisällä? Ovatko suurimmat heräämiset vasta edessäpäin?

“Yksittäisten lajien kautta aiheen laajuus ja faktojen vyöry pysyy tuskallisen kiinnostavana.”

– HELSINGIN SANOMIEN ARLA KANERVA *MONIMUOTOISUUS*-TEOKSESTA.

“*Monimuotoisuus* ravistelee lukijaa ajattelemaan ihmisen osuutta ja suhdetta luonnon monimuotoisuuteen, biodiversiteettiin. [– –] Niin suot, metsät, joet, niityt ja kosteikot kuin ryteiköt, lätäköt ja kaiken maailman joutomaat saavat tämän lukukokemuksen jälkeen erilaisia ja paljon vahvempia merkityksiä.”

– TIEDONJULKISTAMISEN VALTIONPALKINNON PERUSTELUISTA

Ote kirjasta **Heräämisiä**

Asettelin jalustaa ja kameraa usvaisten niittyjen keskellä maantienpenkereelle. Katsoin etsimen läpi: tummassa linnussa ei erottunut yksityiskohtia. Silmäni kuitenkin tottui hämääseen etsinkuvaan, ja juuri silloin pöllö käänsi päänsä. Se katsoi suoraan minua kohti leimuavan keltaisilla silmillään, joiden ympärillä erottuivat mustat renkaat kuin kajailla piirretty naamio. Suopöllö, kuiskasin itsekseni. Jumalauta, suopöllö!

En ollut koskaan nähnyt suopöllöä, jota pidin jonkinlaisena pohjoisten seutujen tai vähintään Pohjanmaan peltolakeuksien erakkolintuna. Mieleeni ei ollut tullut, että sellaisia voisi elää Ylä-Savossa, kesämaillani.

Otin kuvan. Suljin rapsahti, ja pöllö muutti muotoaan vähän, sen verran että näin sen olevan varuillaan. Sen keho jännittyi, koska se joutui kohtaamaan ihmisen. Pöllö näytti siltä kuin olisi lennähtämässä pois, kuunteli, terhistyi, mutta ei lentänyt pois kuitenkaan. Käänsin filmiä kammella eteenpäin, ja varmistin että tarkennus oli kohdallaan ja otin toisen kuvan ja sitten kolmannen. Varovasti nousin seisomaan suoraksi kameran takana, mutta yhä vain pöllö pysyi paikoillaan. Hengitin. Muistan hetken erityisen selvästi. Hengitän, katselen ympärilläni, niittyjä, usvaa, jossain kajastavaa aamua, ja olen ensimmäistä kertaa hereillä.

ISBN 978-952-234-879-1

KL 50.1 • NID. • 350 sivua

Graafinen suunnittelu Mika Tuominen

Ilmestyy syyskuussa

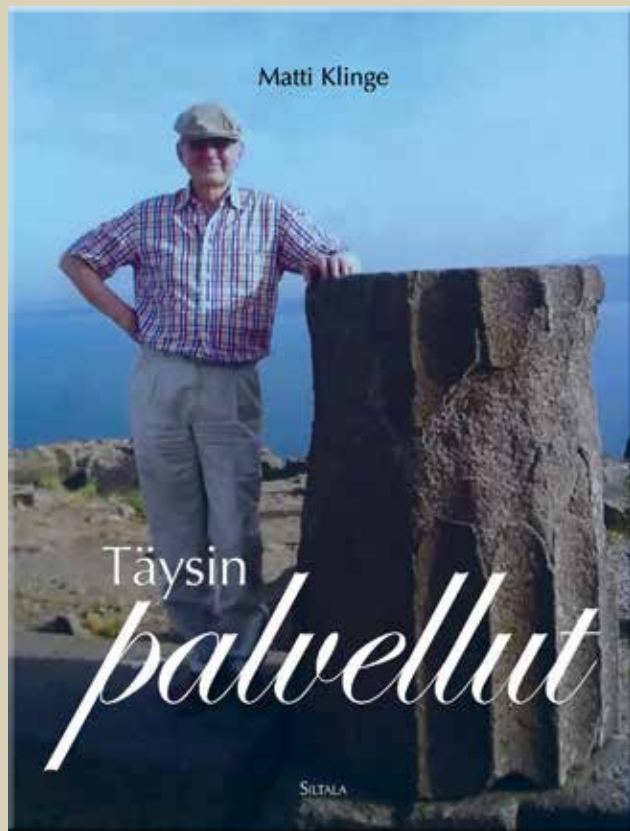
äänikirja ISBN 978-952-234-880-7

e-kirja ISBN 978-952-234-881-4

KUVA: LAURA MALMIVAARA

JUHA KAUPPINEN (s. 1975) on hämeenlinnalainen vapaa toimittaja, joka on kirjoittanut muun muassa *Helsingin Sanomiin*, *Imageen*, *Suomen Kuvalehteen*, *Suomen Luontoon* ja *Long Playhin*. Kauppinen on palkittu Bonnierin suurella journalistipalkinnolla ja tutkivan journalistin Lumilapiolla. Hänen laajaa huomiota ja kiitosta kerännyt teoksensa *Monimuotoisuus – kertomuksia katoamisista* voitti vuoden 2019 Kanava-palkinnon, ja vuonna 2020 Kauppiselle myönnettiin kirjasta Tiedonjulkistamisen valtionpalkinto.

ISBN 978-952-234-824-1

KL 99.1 • SID. • 300 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Marja Leskelä
Ilmestyy elokuussa

MATTI KLINGE

Täysin palvellut

Muistelmia 2001–2021

Ainutkertainen muistelmasarja on valmis

Professori Matti Klinge jää täysinpalvelleena eläkkeelle syyskuussa 2001, mutta maailmanpolitiikan ja eurooppalaisen kehityksen seuraaminen jatkuu intensiivisenä. Tutkijan, kirjailijan ja opettajan työ vailla viranhoidon hallinnollisia velvoitteita tuottaa merkittäviä tuloksia: laajoja monografoita, painavia tutkimuksia, vaativia toimitustöitä, poleemisia esseitä ja kolumneja. Elämään tulee uusi dimensio lastenlasten myötä. Kulttuurin ja historian inspiroimaan matkailuun ja maalaus-taiteen harrastukseen on enemmän aikaa ja mahdollisuuksia.

Matti Klingen muistelmasarja sitoo kirjoittajan kokemat aikakaudet taitavasti yleisiin historiallisiin yhteyksiin ja kirjoittajan tallentamaan ainutkertaisen kiinnostavaan dokumentaariseen aineistoon. Ohittamaton teossarja on nyt valmis.

Ote kirjasta **Täysin palvellut**

Saksan kielessä on eläkkeellä olemista kuvaava sana, *Ruhestand*, rauhantila. Minun oloani se siis ei monina vuosina kuvannut ollenkaan. Kirjojen ja kirjoitusten julkaiseminen, monilukuisten taulujeni maalaaminen, lastenlapset, tilaisuudet, joihin osallistuin – vilkasta elämää. Jo 2004 näyn kirjoittaneen muistiinpanoihini: ”tänä vuonna 12 ulkomaanmatkaa, viime vuonna 11, sitä edellisenä 12, ja runsaasti ’lomamatkoja’.” Sellaisena elämä jatkui, tosin mainittuina vuosina oli kontakteja varsinkin Ruotsiin, kustannusyhtiö Atlantiksen hallituksen kokouksia ja Suomen Tukholman-instituuttiin liittyviä

(hankalia) asioita, Vitterhetsakademienin vuosijuhlat ja muuta.

Saatoin siis nyt jatkaa edelleen opettajana ekskursioiden muodossa ja välillä esitelmöiden ja luennoiden, ja tutkijana syventyä tieteellisiin projekteihini – jotka siis johtivat moniin kirjoihin – samalla kun vapauduin professorinviran ikävämistä puolista ja osallistumisesta yhä ongelmallisemmaksi ja kaikin tavoin hankaloitetuksi käyvään yliopistohallintoon sen eri portaissa.

Pääsin siis tenttimisestä ja hallinnollisista huolista. Kuten Topelius karrikoi:

Matti Klinge ottaa sellaisia vapauksia, että säntillisiä historioitsijoita hirvittää – ja juuri häikäilemättömässä uskaliaisuudessa piilee hänen viehätöksensä.

– RISTO ALAPURO, HELSINGIN SANOMAT

MATTI KLINGE (s. 1936) on Suomen tunnetuimpia historiantutkijoita ja kulttuurikeskustelijoita. Hänen laajaan tuotantonsa kuuluu muun muassa vuonna 2012 alkanut muistelmasarja, jonka viimeisin osa on nimeltään *Euroopan murros, Proust ja Kross. Muistelmia 1990–2001*. Klinge toimi Helsingin yliopiston historian professorina vuosina 1975–2001.

KUVA: LAURA MALMIVAARA

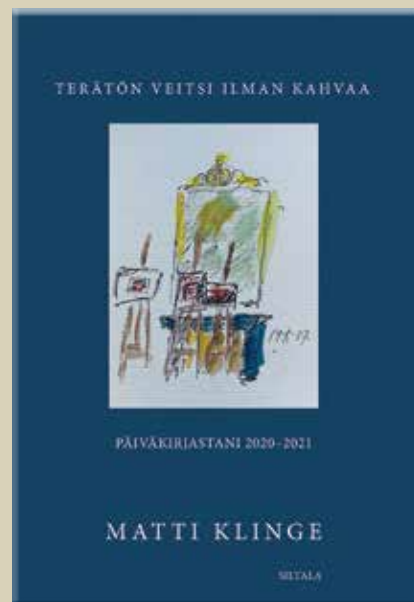
**Matti Klingen päiväkirjojen
23. osa ilmestyy syyskuussa.**

MATTI KLINGE Terätön veitsi ilman kahvaa

Päiväkirjastani 2020–2021

**”Sivistyksen puolustajan
Matti Klingen päiväkirjat
eivät tuota pettymystä.”**

– HANNU NIKLANDER, KESKISUOMALAINEN

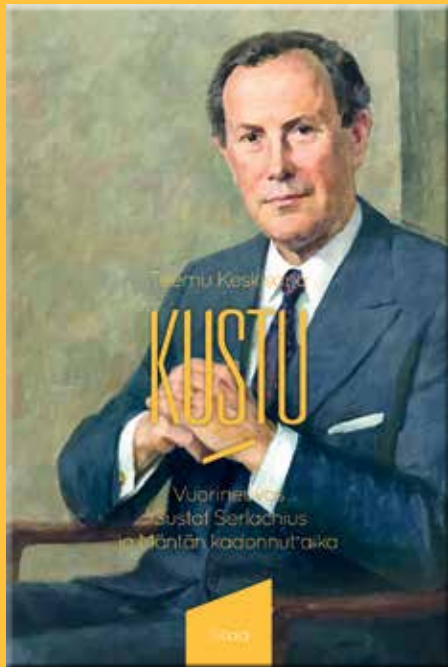

ISBN 978-952-234-894-4
KL 84.2 • SID. • 180 sivua
Graafinen suunnittelu Marja Leskelä
Ilmestyy syyskuussa

Farväl med all högvördighet,
farväl, kateder, fakultet
och protokollsjustering!
Farväl, o konsistoriebord,
du längsta hyvelbänk på jord,
med spånor af de tomma ord!

(Aikoinaan konsistori istui pitkän pöydän eli siis ”höyläpenkin” ääressä.)

Mutta ei Topeliuksen eikä minunkaan kohdallani ollut kysymys *Rubestandiin* siirtymisestä, vaan inspiroivasta uudesta kaudesta.

ISBN 978-952-234-900-2
 KL 99.1 • SID. • 270 sivua
 Graafinen suunnittelu Matti Berg
 Ilmestyy lokakuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-939-2
 e-kirja ISBN 978-952-234-940-8

TEEMU KESKISARJA

Kustu

Vuorineuvos
 Gustaf Serlachius ja
 Mäntän kadonnut aika

Mäntän mahtisuvun neljäs
 sukupolvi

KUVA: HANNA WESELIUS

TEEMU KESKISARJA (s. 1971) on kiitetty ja palkittu tietokirjailija. Hänen Serlachius-sarjan kirjansa *Vihreän kullon kirous* pohjalta dramatisoitiin näytelmä *Metsäperkele* Helsingin Kaupunginteatteriin.

Mäntän viimeisen patruunan, vuorineuvos Gustaf ”Kustu” Serlachiuksen (1935–2009) elämäkerta liikkuu tehtaanpiippumiljöössään ja liike-eliitin kabineteissa. Länän ovat kansallisen kapitalismin suuruudenaika ja 1900-luvun lopun murrokset. Kustu oli Mäntän mahtisuvun neljättä polvea. Edeltäjillä oli isot saappaat.

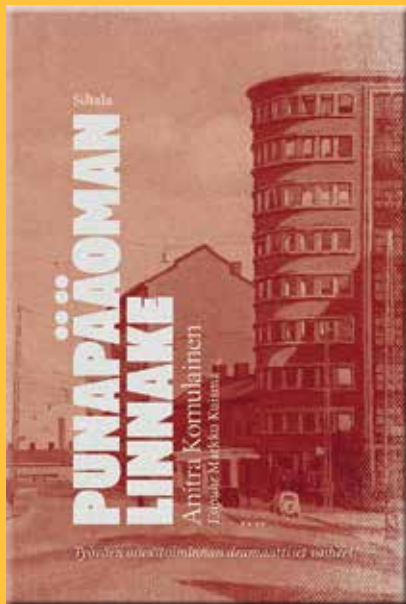
Kustu koki raskaaksi ajan painon ja oman roolinsa. Hänen yksityiselämäänsä osui tragedioita. Firman, suvun ja taajaman kohtaloksi koitui talouden uusi epookki. Kustu hävisi teollisuudessa, mutta voitti osakekaupoissa. Mesenaattien kulttuuriperintö säilyi ja karttui. Teemu Keskisarjan teos päättää Serlachiuksen neliosaisen sukhistorian. Keskisarjan kirjoittama ensimmäinen osa, *Vihreän kullon kirous*, palkittiin muun muassa vuoden historiateoksena.

”Tehtaan pitkän piipun savu haisi leivältä. Rahalla oli kasvot. Ne kuuluivat suuren suvun viimeiselle industrialistille, Gustaf Fredrik Serlachiukselle. Yhtiö huolehti kotien jokaisesta remontista ja nurmenleikkuusta, pyykkituvista, saunoista, urheilukentistä ja päiväkodista. Koko elämä oli ’silkkaa työsuhde-etua’. Taajamassa vallitsi herrojen ja työläisten luokkajako. ’Yleinen Mielipide’ määräsi osuuskaupassa käyntiä ja bridgen ja tenniksen pelaamista. Naapureilla oli muutakin yhteistä kuin väliseinä ja tontinraja. Lapset leikkivät päivät pääksytysten ulkona vailla elektroniikkaa. Kadonnut aika ei koskaan palaa, ei pahassa eikä hyvässä.”

– Teemu Keskisarja

”Keskisarjan kirja näyttää räyhähenkisen patruunan yhteiskunnallisen merkityksen taitavasti ja tunnustavasti.”

– HELSINGIN SANOMIEN PEKKA TARKKA
 VIHREÄN KULLAN KIROUS -TEOKSESTA

ISBN 978-952-234-932-3
 KL 36.4 • SID. • 360 sivua • Kuvitettu
 Graafinen suunnittelu Matti Berg
 Ilmestyy elokuussa
 e-kirja ISBN 978-952-234-933-0

ANITRA KOMULAINEN

Punapääoman linnake

Työväen osuustoiminnan
 dramaattiset vaiheet
 1917–2020

Vähäväkisten osuustoiminnasta kasvoi suuri joukkoliike

KUVA: PÄIVI HARJULEHTO

FT ANITRA KOMULAINEN on historioitsija, joka on aiemmin tutkinut osuustoimintaa muun muassa väitöskirjassaan sekä teoksissa *Kapinallinen kauppa – Helsingin Osuuskauppa Elanto* ja *Suomen historia – Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi*.

Työväen osuustoimintayritykset ajautuivat haudan partaalle 1990-luvun laman aikana. Rakennusliike Haka, vakuutus konserni Kansa ja STS-pankki kaatui. Osuusliike EKA joutui velkasaneeraukseen. Punapääomasta tuli suoranainen haukku masana. Media ja kansa kohtelivat työväenyritysten johtajia kuin rikollisia. Syytteitä puitiin tuomioistuimissakin vuosia. EKA:n viimeiseksi jäänyt pääjohtaja Eero Rantala tuskaili: ”Meitä lyödään julkisuudessa kuin vierasta sikaa koko ajan. — On kuin olisi palattu kansalaissodan aikoihin!”

Työväen osuustoiminnalla oli kuitenkin menestyksekkäs menneisyys, vaikka harvat muistivat sitä lama-Suomessa. Vähäväkisten osuustoiminnasta kasvoi suuri joukkoliike toiseen maailmansotaan mennessä. Sitten osuustoimintayritykset muodostivat yhden maan suurimmista liiketaloudellisista konserneista, EKA:n. Ensiarvoisen tärkeää oli myös osuusliikkeiden rooli koko työväenliikkeen elvyttäjänä vuoden 1918 kapinan jälkeen.

Mistä kumpusi suomalaisen työväen osuustoiminnan 1960-luvulle asti jatkunut kukoistus? Entä mitkä tekijät ajoivat punapääoman linnakkeen kiihdyttäjäksi? Olivatko suurimpia syyllisiä aikalaisten parjaamat epäkelvot johtajat?

Nousu- ja rappiotekijöiden analysointi ja löytäminen ovat *Punapääoman linnakkeen* punainen lanka – kirjaimellisesti.

KUVA: VINCENT LIGNIER

SIMON KUPER FC Barcelona

SIMON KUPER on palkittu englantilainen urheilutoimittaja ja *Financial Timesin* kolumnisti. Häneltä on aiemmin julkaistu suomeksi jalkapallokirjallisuuden klassikko *Matka pallon ympäri* (2000) ja *Soccernomics* (2015). Hän asuu perheineen Pariisissa.

SEPPO RAUDASKOSKI on suomentanut englanninkielistä tieto- ja kaunokirjallisuutta vuodesta 2003. Hän on kääntänyt muun muassa Torey Haydenin, Lionel Shriverin ja Barack Obaman teoksia.

Financial Timesin pitkäaikainen toimittaja Simon Kuper kertoo, kuinka FC Barcelonasta tuli maailman menestynein jalkapalloseura – ja kuinka tuo aika-kausi on nyt päättymässä.

FC Barcelona ei ole vain maailman eniten rahaa tuottanut urheiluseura, se on yksinkertaisesti myös yksi vaikutusvaltaisimmista organisaatioista maapallolla.

Sillä on lähes 215 miljoonaa seuraajaa sosiaalisessa mediassa – enemmän kuin millään muulla urheiluseuralla, Real Madridia lukuun ottamatta.

Sillä on enemmän yhteistä monikansallisten megayhtiöiden – kuten Netflixin – tai pienten kansallisvaltioiden kanssa kuin useimpien jalkapallojoukkueiden kanssa.

Barcelonan muutos alueellisesta joukkueesta globaaliksi voimapesäksi ei tapahtunut hetkessä, vaan se on vienyt kolme vuosikymmentä.

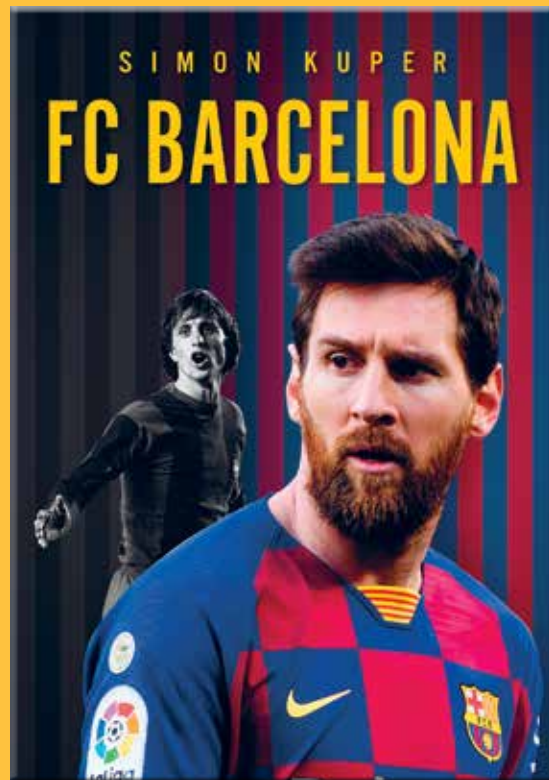
Kuper selvittää, miten kaikki tämä tapahtui. Kuinka seurasta tuli kestävän huippuosaamisen suunnannäyttäjän ja mestaruuksien toistuva voittaja.

Hän kiinnittää erityistä huomiota klubin kahteen suurimpaan tähteen, Johan Cruyffiin ja Lionel Messiin.

Messi liittyi Barçaan 13-vuotiaana ja on enemmän kuin kukaan muu ollut Barcelonan kunnian kantaja ja ylläpitäjä. Mutta hänen aikakautensa saattaa olla loppumassa – ja sen myötä ainutlaatuinen voittokulku.

**Seuran nousu
– ja tuho?**

**Enemmän kuin
jalkapalloseura**

Alkuteos: *The Barcelona Complex: Lionel Messi and the Making – and Unmaking – of the World's Greatest Soccer Club*

Suomentanut Seppo Raudaskoski

ISBN 978-952-234-768-8

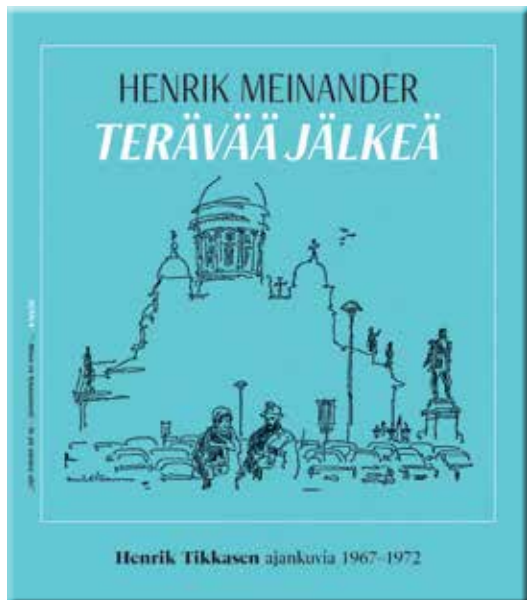
KL 79.1. • SID. • 350 sivua

Graafinen suunnittelu Kari Lahtinen

Ilmestyy syyskuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-912-5

e-kirja ISBN 978-952-234-911-8

Suomentanut Kari Koski
Kuvitus Henrik Tikkanen
ISBN 978-952-234-916-3
KL 74.92 • SID. • 180 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Tom Backström
Ilmestyy syyskuussa

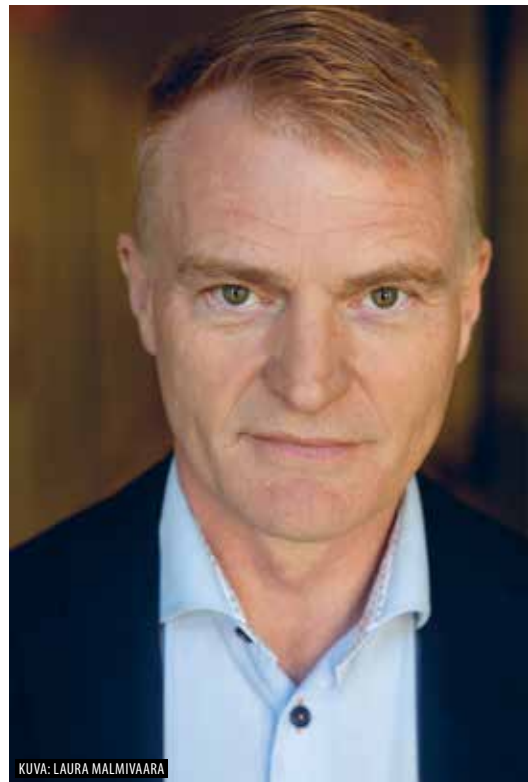
HENRIK MEINANDER

Terävää jälkeä

Henrik Tikkasen ajankuvia
1960-luvun Suomesta

**Piirtäjän kantaaottava
tuotanto**

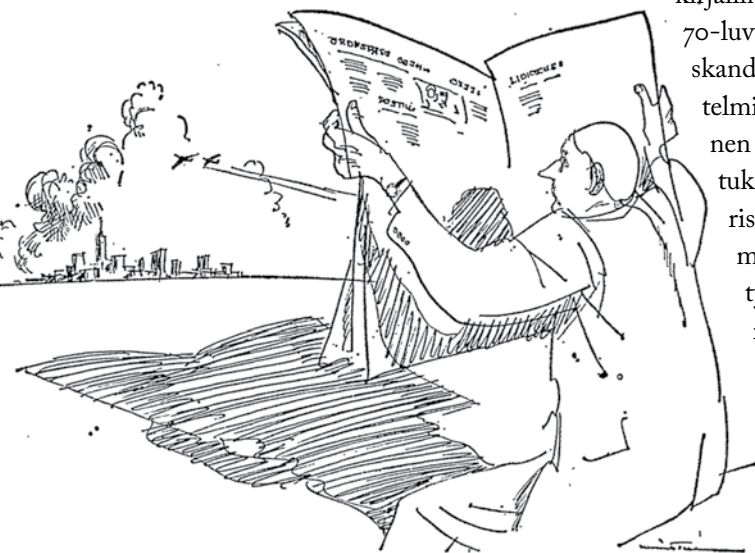

KUVA: LAURA MALMIVAARA

Henrik Tikkasen (1924–1984) kirjallinen läpimurto tapahtui 70-luvun puolivälissä hänen skandaalikäryisillä osoitelmillaan, minkä johdosta hänen yhteiskunnalliset kuvituksensa, pakinansa ja aforisminsa Helsingin Sanomissa vuosina 1967–1972 on tyystin unohdettu. Historiantutkija Henrik Meinander herättää rikkaasti kuvitetussa esseekokoelmassaan *Terävää jälkeä* Tikkasen piirustukset uudestaan eloon ja vangitsee niiden avulla jotain olennaista 60-luvun Suomesta ja sen tunnemaismasta.

HENRIK MEINANDER (s. 1960) on Helsingin yliopiston historian professori. Hän on toiminut muun muassa Mannerheim-museon intendenttinä ja Tukholman Suomi-instituutin johtajana. Hän on Suomen Tiedeseuran ja Ruotsin Tiedekatemia jäsen.

KARI KOSKI (s. 1966) on suomentanut yli 100 kirjaa, pääasiassa pohjoismaista kauno- ja tietokirjallisuutta, kuten Jörn Donnerin, Peter Englundin, Henrik Meinanderin sekä Arne Dahlin ja Leif GW Perssonin teoksia. Vuonna 2019 hän sai J. A. Hollon palkinnon Max Engmanin kirjan *Kielikysymys* suomenoksesta.

INFORMAATIO

Näköala maailmalle voidaan sulkea sanomalehden avulla.

Stanislaw Jerzy Lec
1909–1966

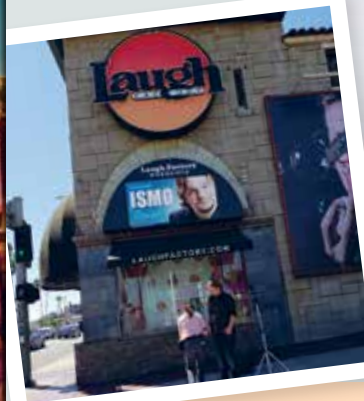

Ote kirjasta **Suo, kuokka ja Hollywood**

Pusketaan neljää isoa matkalaukkua ulos Los Angelesin lentokentältä. On joulukuu 2015, Kalifornian aurinko paistaa ja meillä on vaimon kanssa päällä liian paksut vaatteet. Hiki valuu, univelka ja kymmenen tunnin aikaero painaa silmissä ja takaraivossa sykkii järkytys: nyt sitä sitten muutettiin tekemään uraa Amerikassa.

Meillä on kylläkin vain hyvin hatara käsitys siitä, miten sitä uraa täällä rakennetaan, mutta ilmeisesti tämä tiedon puute vaikutti epäolennaiselta seikalta, kun tehtiin päätös lähteä maapallon toiselle puolelle. Oikeastaan tämä ei ollut edes päätös vaan asia, joka meille tapahtui ja jonka mukana nyt sitten mennään. Tuletteko tekemään komiikkaa stand upin synnyinmaahan ja maailman viihdealan ytimeen? No, totta vit... munassa me tullaan.

ISBN 978-952-234-854-8
KL 99.1 • SID. • 346 sivua
Graafinen suunnittelu Rudi Rok
Ilmestynyt maaliskuussa
äänikirja ISBN 978-952-234-931-6
e-kirja ISBN 978-952-234-957-6

Lukijapalautetta:

"Yritän hidastella ettei loppuisi niin pian kun on niin hitsin mielenkiintoista ja mukavaa luettavaa. Kirjoittakaa toinen kirja!! Pitäneen ostaa kirja myös englanniksi kun ilmestyy."

"Kiitos, kirja saapui perjantaina ja eihän tässä malttais oikein töitäkään tehdä kun kirja vetää imuunsa."

"Kiitos Leikolat todella hauska, mielenkiintoisesta ja silmiä avaavasta kirjasta. Losissa turistina jo 16 v pyöriinelle tulee valtavasti tietoa josta ei ollut mitään käsitystä. Se on turrel-le sujuva paikka mutta asukkaalle onkin ihan eri juttu. Hyvää kevään alkua teille!"

"No, voinpa ainakin antaa isot suositukset. Tosi hyvä kirja!!!!!!"

"Nyt luettu ehkä noin 70 sivua. Hienosti kirjoitettu! Vaikka en teitä tunnekaan henkilökohtaisesti, niin kirja vaikuttaa hyvin teidän näköiseltä. Monta kertaa olen jo ääneen naurahtanut monelle jutulle. Kiitos teille!"

ISMO LEIKOLA JA ANGELIKA LEIKOLA Suo, kuokka ja Hollywood

Kulissien takana
viihteen ihmemaassa

Suomalaisen komedian historiassa kääntyy uusi lehti, kun stand up -koomikko Ismo Leikola ja hänen vaimonsa ja kirjoituspartnerinsa Angelika lähtevät yllättävän kutsun myötä rakentamaan uraa Los Angelesiin. Mukanaan heillä on vain pelonsekainen into, hatarat käsitykset tulevasta ja pieni, puurentavikainen koira.

Kulttuurishokin ja puun takaa tulevien tapahtumien pyörteissä pariskunta joutuu elämänsä myllerrykseen, kun tuttu ja turvallinen lintukodon arki vaihtuu amerikkalaiseen shekki-vihkosählykseen ja Hollywoodin haikalojen väistelyyn.

Suo, kuokka ja Hollywood on paitsi harvinainen sukellus stand up -komiikan kulissien taakse myös tarina kasvusta kovan paineen alla viihteen kovimmassa ytimessä.

Leikolat viihdyttävät, yllättävät, haastavat ja antavat ajattelun aihetta tässä lupsakkaan kaapuun verhoillussa syväanalyysissä kahdesta maasta, kahdesta ihmisestä ja yhdestä koirasta.

“Yli puolet olen jo kirjasta lukenut, ja nyt ‘pihtaan’ loppua, ettei pääse loppumaan liian aikaisin!”

“Hyvää kannatti odottaa. Kiitos kun teitte.”

“Otettiin heti kuunteluun siipan kanssa. Kyllä kului automatka Järvenpäästä Ylläkselle ratkiriemukkaasti. Kiitos, kirja on loistava.”

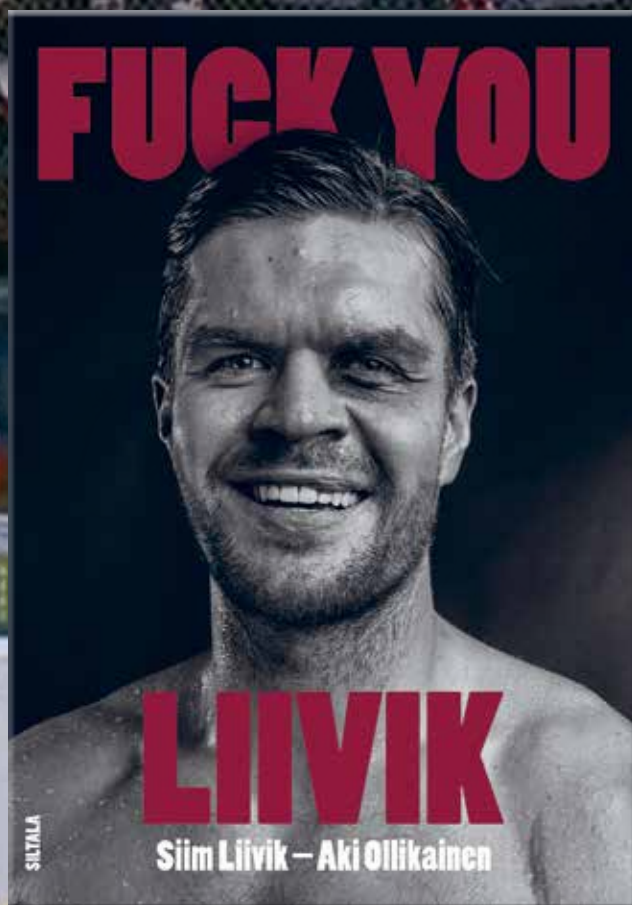
KUVA: RUDI ROK

ANGELIKA LEIKOLA on koulutukseltaan toimittaja, tiedottaja ja filosofian maisteri pääaineenaan kirjallisuus. Lukuisten artikkelien ja muunlaisen luovan kirjoittamisen ohella hän työskennellyt yli 10 vuotta miehensä Ismo Leikolan kirjoitusparina niin stand upin kuin muun käsikirjoittamisen saralla. Hän asuu Los Angelesissa.

ISMO LEIKOLA on Suomen kansainvälisesti menestynein koomikko. Hän on tehnyt stand up -komiikkaa vuodesta 2002 lähtien, keikkaillut useissa eri maissa ja asunut viimeiset viisi vuotta Los Angelesissa. Hän on esiintynyt amerikkalaisissa televisio-ohjelmissa, kuten CONAN ja The Late Late Show with James Corden. Vuonna 2014 hän voitti tittelin The Funniest Person in the World. Usealla hänen nettivi-deollaan on miljoonia katseluita ja yhdellä jopa yli 80 miljoonaa.

SIIM LIIVIK – AKI OLLIKAINEN Fuck You Liivik

”Pidit Liivikistä tai et,
hän on ehdottomasti persoona.”

Kolhoosista Korsoon ja kultakaukaloihin. Siim Liivikin (s. 1988) tarina on huima matka hajoavan Neuvostoliiton maisemista vantaalaislähiön kovalle ulkojälle ja sieltä suomenmestariksi, Euroopan sarjoihin ja mi-
kin varteen esiintymislavoille JVG:n kanssa.

Liivik kertoo kirjassa, millaista on olla virolaistaustainen maahan-
muuttaja Suomessa ja miten yksinhuoltajan poika taisteli tiensä alta-
vastaajan lähtökohdista parrasvaloihin. Tarinassa ääneen pääsevät tie-
tenkin myös ”Märkä-Simon” monet ystävät Mikael Granlundista Samu
Haberiin, Raimo Summasesta Ville Galleen. Ärhäkän hyökkääjän kuo-
ren alta löytyy maailmaa herkästi havainnoiva ja analyttinen mieli.

Fyysisen, provosoivan roolin omaksuneena kiekkoilijana Liivik on
aina jättänyt vahvan muistijäljen niin joukkuetovereihin kuin vastapuo-
len pelaajiin ja faneihin. Erään vastustajan sanoin: ”Se on oma taiteen-
lajinsa olla sellainen pelaaja. Siitä saa maksaa hintaa ja rooli on vaativa.
Kun on valmis sellaiseen, valmis olemaan merkitty mies, niin sitä on
pakko kunnioittaa.”

ISBN 978-952-234-791-6
KL 99.1 • sid. • 270 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Kari Lahtinen
Ilmestyy syyskuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-885-2
e-kirja ISBN 978-952-234-886-9

Kirjan on kirjoittanut yhdessä **SIIM LIIVIKIN** kanssa **AKI OLLIKAINEN** (s. 1973), yksi sukupolvensa kiitetyimmistä romaanikirjailijoista. Ollikaisen esikoisteos *Nälkävuosi* (2012) sai *Helsingin Sanomien* kirjallisuuspalkinnon ja sitä on myyty yli 20 000 kappaletta. Teos oli myös Finlandia-palkintoehdokas. Ollikaisen teoksia on julkaistu lukuisilla kielillä ympäri maailman.

Ote kirjasta **Fuck You Liivik**

KUVA: LAURA MALMIVAARA

Isku tulee läpi suojauksen. Se osuu suoraan suuhun, johon tulvahtaa lämmin, raudanvivahteinen maku. Menetän tasapainon ja putoan.

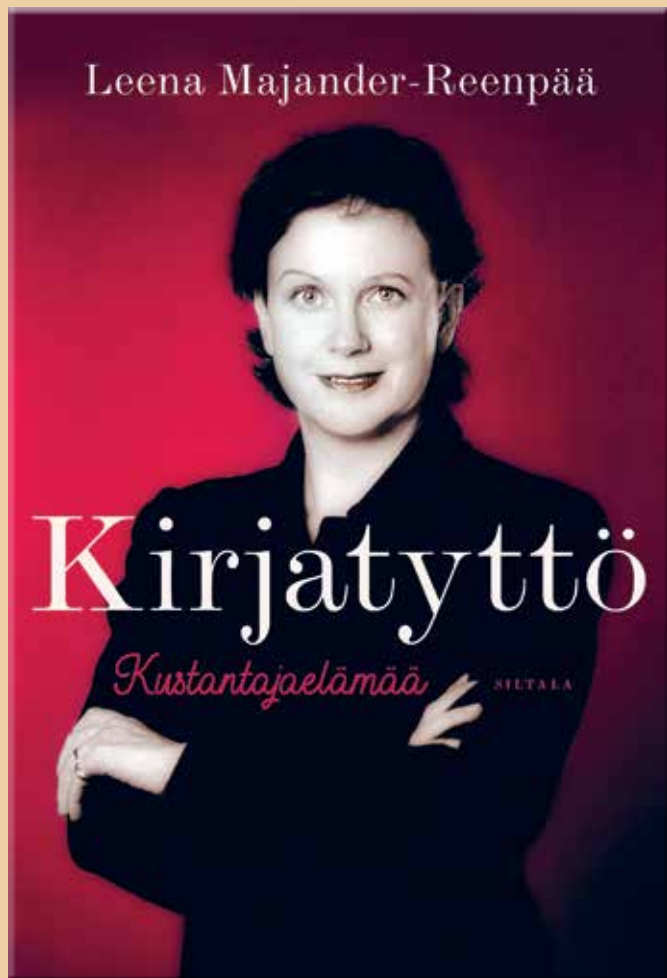
Mä putoan kauan ja kauas. Vuosien taakse.

Mätkähän perseelleni korsolaisen kolmion muovimatolle, lattialle mun ja siskon yhteiseen huoneeseen, meidän kerrossängyn viereen. Mä katson isäpuolen kättä, se on vielä nyrkissä. Suu tulvahtaa täyteen verta, ja sen seassa on jotain ylimääräistä, terävää.

– Mitä vittua sä tuuletat jotain nintendopelin voittoa? Sä et osaa edes pelata!

Mä olen voittanut isäpuolen, aikuisen, ja hetken mun itseluottamus on ollut katossa. Olen nostanut kädet ilmaan ja lähtenyt riemuissani juoksemaan. Ja juossut suoraan nyrkkiin.

Ja nyt multa on irronnut ensimmäinen maitohammas. Sylkäisen sen kämmenelleni ja koetan tarkastella sitä. Hammas on verinen, enkä mä erota sitä kunnolla, sillä kyyneleet valuu pitkin mun poskia.

ISBN 978-952-234-861-6
 KL 99,1 • SID. • 400 sivua • Kuvitettu
 Graafinen suunnittelu Mika Tuominen
 Ilmestyy syyskuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-924-8
e-kirja ISBN 978-952-234-892-0

LEENA MAJANDER

Kirjatyttö

Kustantajaelämää

Kirjankustantaja Leena Majander leikki lapsena kirja-kauppiasta latomalla perheen kirjat sängylle ja komentamalla nuoremmat sisarukset asiakkaiksi. Teinityttö Leena sai isältään lahjaksi Unto Lapin pokkarin *Kirja kirjasta* ja oppi että on olemassa kustantajan ammatti. Se oli oleva hänen tiensä ja työnsä.

Kirjatyttö-teos kertoo pelottoman ja kunnianhimoisen nuoren naisen opiskeluvuosista, ammatinvalinnasta ja ensiaskelista työelämässä. Vuonna 1980 23-vuotias Otavan markkinointiassistentti heittäytyy kirjankustantamisen pyörteisiin eikä koskaan enää halua vaihtaa alaa.

Leena Majander kuvaa elävästi kirja-alan kultaisia vuosia, jotka vähitellen tahtuvat tuuliseksi rakennemuutosten ja kiristyvien toimintaedellytysten 2000-luvuksi. Osvat henkilökuvat, ratkihauskat anekdootit ja kustannustalon kuohujen kuvaukset saavat todistusvoimansa tekijän tarkoista muistiinpanoista, dokumenteista ja päiväkirjamerkinnöistä.

Majander kertoo kaihtelematta niin menestyksen hetkistä kuin katkerista vastoinkäymisistä. *Kirjatyttö* on myös naisen tilitys työelämästä: lasikatoista, johtajuuden haasteista, vastuunkannosta ja päätöksenteosta.

Kirjatyttö Leena Majander on aina kuunnellut sydämensä ääntä. Hänen muistelmissaan se ääni kuuluu.

”Innostavaa saada julkaista nämä kollegan, kilpailijan ja kanssakulkijan värikkäät muistelmat. Leena Majander-Reenpää on jälleen edelläkävijä: Suomen kirja-alan ensimmäinen omaelämäkertansa julkaiseva nainen.”

KUSTANTAJA TOUKO SILTALA

LEENA MAJANDER-REENPÄÄ (s. 1956) aloitti 15-vuotiaana lukiolaisena työnsä kirja-alalla Kirjakeskuksen kesämyyjänä. Kaupakorkeakoulun opintojen jälkeen hän työskenteli Otavassa markkinointitehtävissä 1980–1986 ja Weilin & Göösin kustannuspäällikkönä 1986–1988.

Otavan kustannusjohtajana ja kirjankustantajana hän toimi 1988–2010, WSOY:llä ja Bonnierilla 2011–2016 sekä Kirjallisuuden vientikeskus FILIn johtajana vuoteen 2017.

Hän on vaikuttanut monissa kirja- ja kuttuuri-alan luottamustehtävissä, mm. kahdenkymmenen vuoden ajan Suomen Kansallisteatterin hallinnossa.

Ote kirjasta **Kirjatyttö**

Minulle kustannusjohtajan tehtävä merkitsi mahdollisuutta rakentaa kirjan tie käsikirjoituksesta lukijalle asti. Minulla oli vastuu taloudesta, mutta myös vastuut kirjailijoiden työn edellytyksistä, kirjojen sisällön merkityksestä lukijoille ja suomalaisen kirjallisuuden kehittämisestä. Tunsin voivani vaikuttaa maan henkiseen ilmapiiiriin ja suomalaisten sivistykseen.

Kun käsillä oli lapsuudenkodin tyhjentäminen isän ja äidin kuoleman jälkeen, aloitin tutkimusretken omaan elämään. Mitä minun jälkeeni jäisi? Mihin joutuisivat päiväkirjani ja muistivihkonni, kalenterit ja leikekirjat? Työvuosien aikana olin tunnistanut tapaamieni ihmisten merkityksen, kirjamaailman aitiopaikkani, ja ymmärtänyt säilyttää kirjeenvaihtoa, muistioita ja sähköposteja.

KUVA: ANNI REENPÄÄ

ISBN 978-952-234-925-5
 KL 99,1 • SID. • 250 sivua • Kuvitettu
 Graafinen suunnittelu Laura Rahinanti
 Ilmestyy elokuussa
 e-kirja ISBN 978-952-234-926-2

MARKO PAAVILAINEN

Kata

Metsäneuvos ja järjestövaikuttaja Kata Jouhki

MARKO PAAVILAINEN (s. 1964) on filosofian tohtori ja Helsingin yliopiston Suomen historian dosentti. Hän on tutkinut suomalaista liike-elämää ja järjestötoimintaa sekä kirjoittanut elämäkertoja.

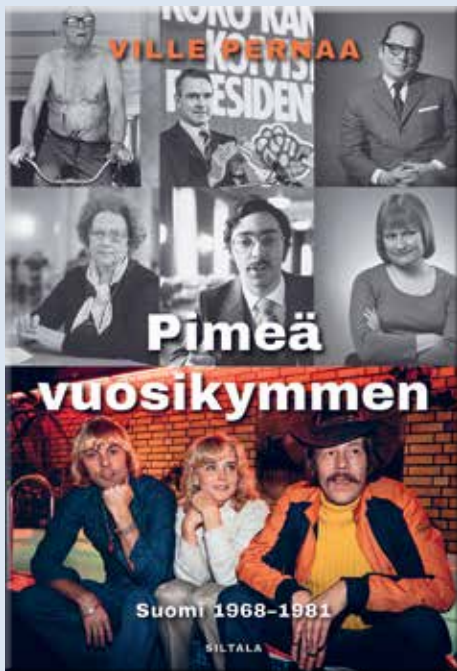
**Ehdottomuuteen taipuvainen,
 epävarma nuori tyttö kasvaa vahvaksi
 kansainväliseksi vaikuttajaksi.**

Kata Jouhki (1921–2008) eli monin tavoin erilaisen elämän kuin aikakautensa naiset. Hän opiskeli metsänhoitajaksi ensimmäisten naisten joukossa. Miehensä Leo Jouhkin kanssa hän rakensi sotien jälkeen isänsä Timo Brofeldtin metsätoimistosta kukoistavan perheyriksen, kauppahuone Thomeston. Samalla hän vaikutti ensimmäisenä naisena Huhtamäen ja Rauma-Repolan hallintoneuvostoissa.

Miehissessä liikemaailmassa uransa tehnyt Kata vaikutti vahvasti naisjärjestöissä niin kotimaassa kuin kan-

sainvälisestikin. Partiotyttö lähti lääkintälotaksi ja koki sodan miesten rinnalla. Sotien jälkeen Kata kohosi Suomen partiotyttöjen ylijohtajaksi ja valittiin ensimmäiseksi yhdistyneen partioliikkeen puheenjohtajaksi. Hän toimi aktiivisesti myös naisjärjestö Zonta Internationalissa ja oli mukana viemässä zonta-liikettä uudelleen itsenäistyneeseen Viroon.

Kata-elämäkerta avaa kiehtovan kehityskertomuksen ehdottomuuteen taipuvaisen, epävarman nuoren tytön kasvusta vahvaksi kansainväliseksi vaikuttajaksi. Vuosikymmenten saatossa nuoruuden suomalaisuuspaatos vaihtuu pyrkimykseksi parantaa globaalisti tyttöjen ja naisten yhteiskunnallista asemaa. Ansoistaan liike-elämässä ja järjestötoiminnassa Kata sai Suomen ensimmäisenä naisena metsäneuvoksen arvon 1982.

ISBN 978-952-234-784-8
 KL 92.74 • SID. • 290 sivua • Kuvitettu
 Graafinen suunnittelu Tuula Mäkiä
 Ilmestyy syyskuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-960-6
e-kirja ISBN 978-952-234-893-7

VILLE PERNAA **Pimeä vuosikymmen**

Suomi 1968–1981

**Miten suometuttiin,
 missä määrin lännetyttiin?**

KUVA: MARJO TYNKKYNNEN / BLINDSPOT PHOTO OY

VTT VILLE PERNAA on poliittisen historian dosentti Turun yliopistossa ja journalistiikan dosentti Jyväskylän yliopistossa. Hän on työskennellyt muun muassa Turun yliopiston Eduskuntatutkimuksen keskuksen johtajana 2007–2014 ja Kanava-lehden päätoimittajana 2009–2019 sekä Suomen Kuvalehden ja Parnas-son päätoimittajana 2014–2019.

Suomessa 1970-luku on jatkuvasti läsnä julkisessa keskustelussa. Toisten mielestä vuosikymmen oli yhtä sosialismin ja vallankumouksen tavoittelua. Eikä suotta, sillä opiskelija Esko-Juhani Tennilä julisti SOL:n eli Sosialistisen Opiskelijaliiton kesäpäivillä, että ”suomalainen sosialismi on kuin kaunis alaston nainen”.

Pasifisti Erkki Tuomioja paukutteli nallipyssyä nuorison teach-in-tilaisuudessa. Tarja Halosen areenana olivat kansalaisjärjestöt naisasialiikkeestä Suomi–Chile-seuraan. Tampereen toimittajakoulutus ja Teiniliitto olivat marxilaisten taskussa. Leninin syntymän 100-vuotisjuhlavuosi 1970 oli suuri tapaus.

Toiset ovat sitä mieltä, että 1970-luvulla Suomi lännetytti presidentti Urho Kekkosen johdolla EEC-sopimuksella ja OECD-jäsenyydellä. Tupo-sopimusten kausi aloitti luokkasopulun, josta kommunistit olivat kauhuissaan.

Pääministeri Mauno Koivisto kutsui nuorisoradikaalit kertaalleen Kesärantaan ja ilmoitti, että heidän kapinointinsa on silkkaa haihattelua. Porvarit jyräsivät kouluneuvostoissa ja soittolistojen kärjessä oli Baccaraa, Armia ja Dannyä tai Irwiniä, eikä Agit-Propia.

Tässä teoksessa käydään läpi sitä, mitä pitkällä 1970-luvulla eli vuosina 1968–1981 todella tapahtui. Miten suometuttiin ja missä määrin lännetyttiin? Kaikki alkoi 60-luvun radikalismista, eteni poliittisiin poteroihin ja päättyi syksyllä 1981, jolloin Kekkonen sanoi Koivistolle viimeisen presidentin esittelynsä jälkeen: ”Minä en jaks enää.”

Poliittisen historian dosentin Ville Pernaan teos perustuu uusimpaan tutkimukseen, arkistoaineistona muun muassa Suojelupoliisiin salaiset arkistot sekä Mauno Koiviston laaja henkilökohtainen arkisto.

KUVA: MARKKU KOIVUMÄKI, KAMERA-AITTA

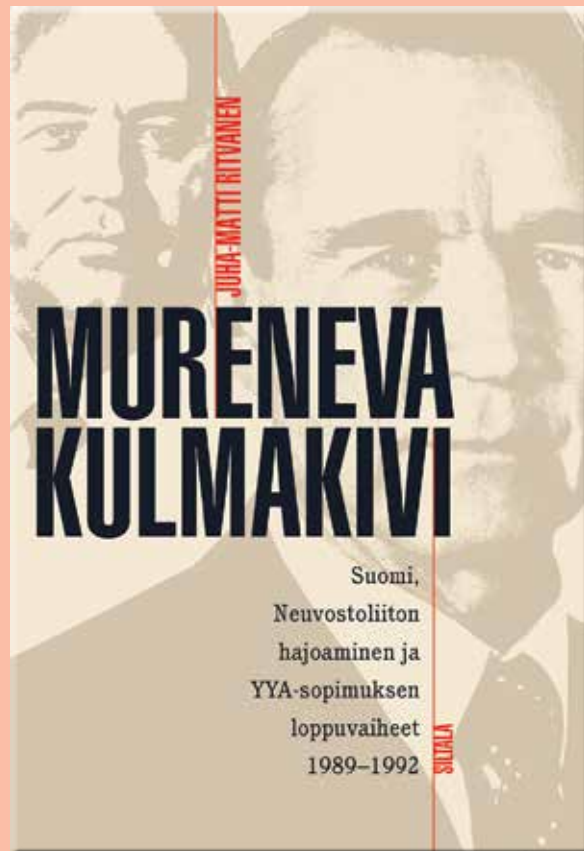
JUHA-MATTI RITVANEN (s. 1984) on historiantutkija ja valtiotieteiden maisteri. Hän on tutkinut 1980- ja 1990-lukujen Suomen ulkopoliittikkaa ja erikoistunut Suomen idänsuhteisiin.

**JUHA-MATTI
RITVANEN**

Mureneva kulmakivi

Suomi, Neuvostoliiton
hajoaminen ja YYA-
sopimuksen loppuvaiheet
1989–1992

**Ajopuusta aktiiviseksi
toimijaksi**

ISBN 978-952-234-927-9
KL 92 • NID. • 350 sivua
Graafinen suunnittelu Kari Lahtinen
Ilmestyy elokuussa
e-kirja ISBN 978-952-234-961-3

1980- ja 1990-lukujen vaihteessa asetelmat Suomen ympärillä muuttuivat nopeasti. Itä-Euroopan vallankumoukset, Saksojen yhdistyminen ja Neuvostoliiton sisäiset mullistukset sisälsivät riskejä, mutta samaan aikaan avasivat myös uusia mahdollisuuksia. Presidentti Mauno Koiviston johtama Suomi ei ollut murrosvuosien aikana ajopuu, vaan aktiivinen toimija, joka kykeni tarttumaan äkillisesti auenneisiin tilaisuuksiin.

Mureneva kulmakivi käsittelee Suomen ulkopoliittikan ja kansainvälisen aseman muuttumista Neuvostoliiton hajoamisen vaiheessa 1989–1992. Teos perustuu presidentti Koiviston henkilökohtaiseen arkistoon, ulkoministeriön arkistomateriaaliin ja muihin koti- ja ulkomaisiin alkuperäislähteisiin.

Teoksen kirjoittaja Juha-Matti Ritvanen on valtiotieteiden maisteri ja tohtorikoulutettava Turun yliopiston poliittisen historian oppiaineessa.

ISBN 978-952-234-897-5
KL 92 • SID. • 200 sivua
Graafinen suunnittelu Matti Berg
Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-964-4
e-kirja ISBN 978-952-234-898-2

FT SAKARI SILTALA (s. 1984) on taloutta, yrityksiä ja yhteiskunnallisia valtasuhteita tutkinut historioitsija. Hän on kirjoittanut runsaasti metsäteollisuudesta.

TEEMU KESKISARJA (s. 1971) on Suomen luetuimpia historioitsijoita. Hän on tutkinut muun muassa taloutta, suomalaisuusliikettä, rikollisuutta sekä Suomen historian suuria ja pieniä ihmisiä.

SAKARI SILTALA – TEEMU KESKISARJA

Kun niin perkeleesti sahaa

Kopran sahasuvun historia

**”Tappiota tulee joka kuutiolta,
mutta kun niin perkeleesti sahaa,
jotain jää viivan alle.”**

Teodor ”Teutori” Kopra oli tilallisen poika, monialayrittäjä ja pirtukauppias Karjalan kannaksella. Sota ajoi Kopratt kotikonnuilta evakkoon Juupajoelle. Teutori kulki polkupyörällä tukkikaupoilla ja sahaili selässäkannettavalla sirkkelillä talotarpeita jälleenrakentavassa Pohjois-Hämeessä.

Saha pärjäsi ja vähän kasvoikin, kunnes Teutorin elämäntie katkesi äkillisesti. Kopratt kaksi veljestä ja kaksi sisarta jäivät orvoiksi. Sahan ennustettiin kaatuvan, mutta parikymppiset Keijo ja Tenho Kopra purivat hammasta ja käärivät hihansa. 1980-luvulla saha kuului jo Suomen suurlaitoksiin.

Kopratt kamppailivat suurteollisuutta vastaan. Nämä yrittivät hukuttaa sahan sen omiin hakkeisiin. ”Karmea leikki” päättyi voitettuun taisteluun, mutta ankaraan sotaväsymykseen: saha myytiin 1990-luvun taitteessa. Hinta oli hulppea: ”Ainoa sahakauppa Suomessa jossa myyjäkin on jotain saanut.” Koprasta tuli miljonäärejä.

Mutta sahaamista ei voinut lopettaa eikä ilman purun tuoksua elää. Vuotta myöhemmin Kopratt tekivät paluun ostamalla uudet laitokset. Tilaa ei kuitenkaan enää ollut kahdelle Kopralle: Tenho joutui lähtemään, Keijo veti mukaan poikansa Villen ja Pekan.

Kahdessa vuosikymmenessä Versowoodiksi ristitty firma kasvoi Suomen suurimmaksi yksityiseksi sahayhtiöksi. Sahureiden taskuihin jäi lopulta muutakin kuin puruja ja käsiin muutakin kuin känsiä ja tikkuja.

Huikean menestyksen hinta oli kuitenkin kova. Kuka hallitsi suursahaa? Luopumisen tuskasta ja vallanjaon vaikeudesta kehkeytyi viiltävä perimyssota.

REIJO SALMINEN

toimittanut Sari Rainio

Tulta, hikeä ja kyyneleitä

Palomestari muistelee

**Huikeita tarinoita
palomiesten maailmasta**

Vuonna 2005 Turun keskuspaloasemalla, päiväystävän palomestarin auton vieressä.

(Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kuva.)

Teoksessaan *Tulta, hikeä ja kyyneleitä* palomestari Reijo Salminen kuvailee vaikuttavasti, jännittävästi ja hersyvän hauskaasti nelikymmenvuotista uraansa Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella. Palomiesten arki tulee lukijalle tutuksi – arki, joka sisältää tulipalojen sammuttamisen lisäksi valtavan määrän erilaisia työtehtäviä. Muun muassa öljyvahinkoihin, vesivahinkoihin ja liikenneonnettomuuksiin liittyvät hälytystehtävät, sairaankuljetus ja mitä kummallisimmat eläintenpelastustehtävät kuuluvat palomiesten toimenkuvaan.

Ammatti, jonka työpäivät sisältävät toisessa ääripäässä Estonian rankat pelastustyöt ja toisessa ääripäässä hammastulehduksesta kärsivän Vanni-norsun kampeamisen jaloilleen, piti Salmisen tiukasti otteessaan vuosikymmenten ajan. Samoin pitää Salminen tiukasti otteessaan lukijansa, joka palomestarin muistelmat luettaan katselee palomiehiä aivan uusin silmin.

Ote kirjasta **Tulta, hikeä ja kyyneleitä**

Vanha Mi-8-helikopterimme teki kolme vaarallisen oloista laskeutumisyritystä Silja Europan takakannelle. Laiva nousi ja laski aallokossa, eikä helikopteri pystynyt liikkumaan samaan tahtiin. Pelkäsin, että murskautuisimme palavaksi möykyksi kannelle. Kolmannen yrityksen jälkeen kippari ilmoitti, ettemme tulisi pääsemään Silja Europalle. Olimme kaikki suunnattoman helpottuneita.

Hetken kuluttua pelastusjohto tiedusteli, voisimmeko aloittaa pintapelastustyön, eli etsiä ja nostaa Estonian uhreja merestä. Katsoimme toisiamme epäroiden, helpottuneisuus oli tiessään. Luin kuitenkin kaikkien katseista sen, mitä itsekkin ajattelin. Ilmoitin johdolle, että voisimme ainakin yrittää.

Olimme valmistautuneet tekemään töitä ensihoitotehtävissä sisätiloissa, laivan sairaanhoitajan apuna. Tosin meille oli jo tässä vaiheessa selvinnyt, ettei laivalla olisi ollut hoidettaviakaan. Yksikään ihminen ei ollut onnistunut pelastautumaan Silja Europalle. Ja nyt työkentäksemme siis osoitettiin raivoava meri. Pelastustyömme luonne muuttui täydellisesti.

Myrsky, kova aallokko ja pimeys loivat olosuhteet, jollaisia emme olleet kokeneet koskaan aikaisemmin. Olimme harjoitelleet lähinnä uimahallissa ja satama-altaassa, aina hyvissä olosuhteissa. Mieleeni tulivat nuorena palomestarina vanhemmalta ylipalomieheltä kuulemani sanat: ”Älä ikinä määrää miehiäsi liian vaaralliseen paikkaan.” Kun kysyin häneltä, millainen paikka olisi liian vaarallinen, hän vastasi: ”Se on sellainen paikka, johon et itse menisi.” Istuessani nyt huojastelevassa helikopterissa ja katsoessani alapuolellamme aukeavaa kauhistuttavaa näkymää ymmärsin vihdoinkin, mitä kokenut ylipalomies oli sanoillaan tarkoittanut.

Reijo Salminen jäi eläkkeelle palomestarin virastaan 28.10.2015. Hänet kyydittiin kotoa palokasemman juhllisuuksiin komeasti museoautolla.

Syyskuussa vuonna 1994 tuomassa merestä pelastettuja Estonian uhreja Tyksin päivystykseen. (Lehtikuva. Kuva Matti Björkman.)

KUVA: PIRJO SALMINEN

REIJO ”REKA” SALMINEN (s.1955) työskenteli Turussa sairaankuljettajana, palomiehenä, paloosimiehenä, palotarkastajana ja palomestarina yhteensä yli 40 vuoden ajan. Hänet tunnettiin ammattitaitoisena, tarkkana ja rauhallisena pelastustyön johtajana. Salminen on erityisen kiinnostunut merestä ja merenkulusta, ja työvuosiensa aikana hän perusti ja koulutti alueensa ensimmäisen palomiehistä koostuvan meripelastukseen erikoistuneen EKA-ryhmän. Vuonna 1994 hänet palkittiin Vuoden palomiehenä ansioista EKA-ryhmän johtajana ja kouluttajana sekä erityisesti kunnostautumisesta Estonia-onnettomuusuhrien pelastustehtävissä.

ISBN 978-952-234-807-4
KL 99.1 • SID. • 330 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Kari Lahtinen
Ilmestyy elokuussa

äänikirja ISBN 978-952-234-871-5
e-kirja ISBN 978-952-234-872-2

MARIA SÄKÖ (s. 1976) on teatteri- ja tanssi-kriitikko, vapaa toimittaja, taiteesta kirjoittami-sen opettaja sekä tietokirjailija. Viimeisen kah-dentoista vuoden ajan hän on kirjoittanut pää-asiaassa Helsingin Sanomiin. Hänen artikkelei-taan on julkaistu useissa teatteri- ja tanssialan julkaisuissa. Säkö on ollut Suomen arvostelijain liiton puheenjohtaja vuodesta 2016.

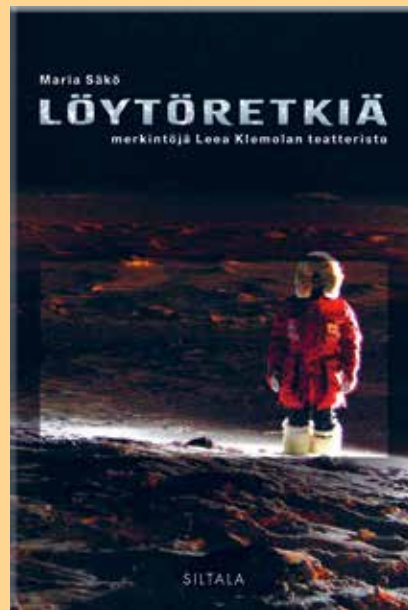

LEE KLEMOLA (s. 1965) on näytelmäkir-jailija, ohjaaja ja näyttelijä. Hän on ohjannut 14 teatteriesitystä ja kaksi oopperateosta. Klemola on kirjoittanut tai uudelleensovittanut kaikki ohjaamansa teokset. Hänet on palkittu näytel-mistään ja ohjauksistaan lukuisia kertoja. Lisäk-si hän on saanut taiteellisista ansioistaan muun muassa Suomi-palkinnon (1995) sekä Pro Fin-landia -mitalin (2009). Hänen kirjoittamiaan näy-telmiä on käännetty useille kielille. Klemola on näytellyt yli 40 näytelmässä ja noin 40 elokuvas-sa. Hän sai Jussi-palkinnon parhaasta naispää-osasta sekä elokuvasta Neitoperho (1998) että Kerron sinulle kaiken (2013).

MARIA SÄKÖ – LEE KLEMOLA Löytöretkiä

Merkintöjä Leea Klemolan
teatterista

**Klemolan teatteria leimaa
piittaamattomuus normeista
ja rehellisyys omalle koke-
mukselle, törkeä huumori
ja inhimillinen lämpö**

ISBN 978-952-234-574-5
KL 99.1 • NID. • 300 sivua
Graafinen suunnittelu Juha Mustanoja
Ilmestyy syyskuussa
e-kirja ISBN 978-952-234-758-9

Löytöretkiä – merkintöjä Leea Klemolan teatterista kertoo siitä, miten Leea Klemola teatteritaiteensa tekee, ja millaisesta ajattelusta se kumpuaa. Kle-molan taiteellisen ajattelun maisema piirtyy esiin haastatteluista, työpäivä-kirjoista sekä tarinoista näytelmien ennakkotutkimusmatkoilta muun muas-sa Grönlantiin, Keniaan ja Mongoliaan.

1980-luvulla näyttelijänä aloittanut Leea Klemola kehitti oman ohjaajan-käsialansa 90-luvulla Aurinkoteatterissa, jonka perustajajäseniin hän kuuluu. Hän on ohjannut ympäri Suomea ja kirjoittanut useita näytelmiä yksin sekä yhdessä pitkäaikaisten työpariensä kanssa. Kirja kurkistaa esimerkiksi sisä-ruspari Leea ja Klaus Klemolan kanssaluomisen prosessiin.

Näytelmäkirjailija-ohjaaja Klemola tunnetaan muun muassa teoksista Sek-suaali, Arktinen trilogia ja Maaseudun tulevaisuus. Hänen teatteriaan leimaa piittaamattomuus normeista ja rehellisyys omalle kokemukselle, törkeä huu-mori ja inhimillinen lämpö. Modernin kansanteatterin tekijänä hän tavoittaa monimuotoisen yleisön sekä nostattaa arvaamattomia tunteita. Kirjassa seura-taan, miten näytelmänlöytöretkiltä haetut palaset ujuttautuvat osaksi esitystä.

Löytöretkiä – merkintöjä Leea Klemolan teatterista seuraa myös Klemolan viimeisimmän ohjauksen, Arktisten leikkien, syntyprosessia. Se havainnoi Leea Klemolan luomistöiden jälkiä suomalaisessa teatterissa ja samalla ker-too siitä, mitkä teatterin mahdollisuudet taidemuotona tänä päivänä ovat.

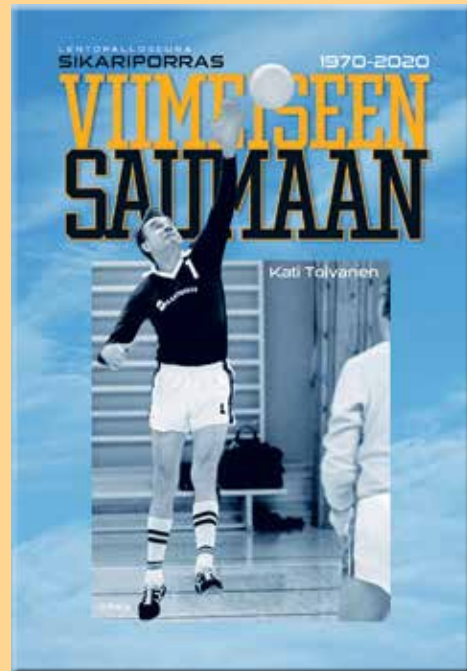
KUVA: ANNETTE EVOKARI

FM, historiantutkija **KATI TOIVANEN** kirjoittaa Suomen ja Pohjoismaiden historian väitöskirjaa Helsingin yliopistolle. Toivasen tutkimusaiheet liittyvät 1800-luvun alkupuolen sotilas- ja oikeushistoriaan. Toivanen on kirjoittanut myös kierrätyksen ja kiertotalouden yritys- ja järjestöhistoriasta.

KATI TOIVANEN **Viimeiseen saumaan**

Lentopalloseura
Sikariporras 1970–2020

**Hyväntuulinen pala
suomalaista urheilun
historiaa**

ISBN 978-952-234-899-9
KL 79.33 • SID. • 200 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Jaana Tarsa
Ilmestyy elokuussa

Lentopallo tuli Suomeen vähitellen 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Monet epäilivät, tulisiko lajista alkuunkaan suosittua tai kunnan kilpaurheilulajia. Lentopallosta kasvoi kuitenkin vuosisadan edetessä yksi Suomen suosituimmista joukkuelajeista.

Suosiota on osaltaan ollut siivittämässä 50-vuotias lentopallojoukkue Sikariporras. Veikeä nimi tuli siitä, että perustajina oli joukko talouselämän isokenkäisiä ja urheilujohtajia. Treenisalilla tittelit unohdettiin, ja Finnairin, Sanomien, Suomen Pankin ja SVUL:n johtajista – sekä tasavallan presidentistä – tuli tavallisia Väiskejä ja Manuja. Sikariporras on ollut lentopalloilun PR-joukkue, joka on tukenut lajin junioritoimintaa ja kannustanut veteraaneja ja ikäihmisiä hienon kuntourheilulajin pariin. Joukkueen vanhin jäsen pelasi edelleen 100 vuotta täytettyään.

Pelistrategioita on vuosien varrella kirjoitettu jopa valtion budjettipapereiden taakse. Presidentti Koiviston aikatauluja muokattiin tarvittaessa lentopallon tarpeiden mukaan ja valtiollisille illallisille saattoi hyvin lähteä suoraan treenisalilta.

Nykyisiä Sikareita velvoittaa tärkeä perintö. Joukkue haluaa yhä viedä eteenpäin herrasmiesmäistä, vastustajaa ja omia peliveljiä kunnioittavaa lentopalloilua ja kuntourheilun ilosanomaa. *Viimeiseen saumaan* on hyväntuulinen pala suomalaista urheiluhistoriaa.

**”Olisi vaikeaa kuvitella vapaa-aikaa
ilman näitä kavereita.”**

– Mauno Koivisto

KUVA: LAURA MALMIVAARA

ANTTI TUURI

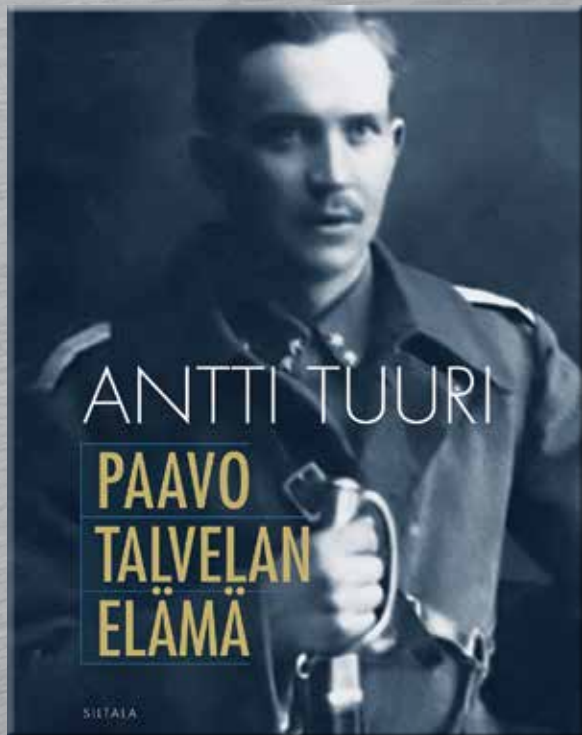
Paavo Talvelan elämä

**Tolvajärven
taisteluiden
legendaarisen
kenraalin tuore
elämäkerta**

”Paavo Talvelan elämässä kiinnostaa kehitys, joka on kuin valkoinen Suomi 1900-luvulla: ryssän vihasta Paasikiven linjalle ja Kekkosen mieheksi. Vuonna 1918 hän oli 21-vuotias Suomen nuorin majuri, mutta ei viihtynyt rauhan ajan armeijassa, vaan siirtyi talouselämän johtotehtäviin. Hän palasi armeijaan ja löi venäläiset talvisodan alussa joulukuussa 1939 Tolvajärvellä. Jatkosodan aikaan hän oli pitkään Hitlerin päämajassa Mannerheimin yhteismiehenä, uskoi aluksi Saksan voittoon ja joutui lopulta läheltä todistamaan Kolmannen valtakunnan tuhon. Kekkonen nimitti hänet jalkaväenkenraaliksi vuonna 1966. Talvelalla oli lapsia kahdesta avioliitosta, niiden ulkopuolella syntyneen tyttärensä hän tunnusti vasta kuolinvuoteellaan vuonna 1976.”

Antti Tuuri

ISBN 978-952-234-655-1
KL 99,1 • SID. • 350 sivua • Kuvitettu
Graafinen suunnittelu Tuula Mäkiä
Ilmestyy syyskuussa

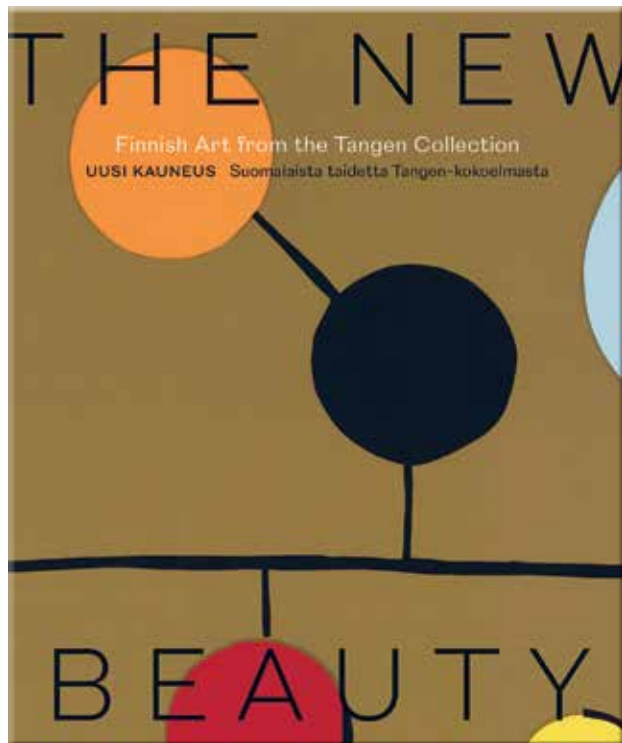
äänikirja ISBN 978-952-234-896-8
e-kirja ISBN 978-952-234-895-1

Ote kirjasta **Paavo Talvelan elämä**

Paavo Talvela tapaa kenraali Mannerheimin

Tammikuun lopulla 1918 Paavo Talvela määrättiin johtamaan Etelä-Pohjanmaalla Suupohjan suojeluskuntia ja riisumaan Kristiinankaupungin venäläinen varuskunta aseista. Kaupungissa taisteltiin. Kun taistelu oli ohi, kenraali Mannerheim kutsui Paavo Talvelan ja hänen alaisenaan olleen Eljas Erkon Seinäjoelle

Kenraali Mannerheim otti Talvelan ja Erkon vastaan esikuntavaunussa, joka oli yhdistetty ensimmäisen luokan vaunun kahdesta osastosta. Tapaamisessa olivat mukana myös Rudolf Walden, tuolloin vielä luutnantin arvoisena, ja päämajoitustmestari Hannes Ignatius. Mannerheim oli 50-vuotias, Talvela kolmekymmentä vuotta ylipäällikköä nuorempi, 21-vuotias jääkäri, johon kenraali Mannerheim heti ensitapaamisella teki lähtemättömän vaikutuksen: ”Hänessä oli jotakin sähköistävää, sellaista, joka suureen maineeseen liittyneenä kuvittelen luovan johtajajumaloinnin. Ja samalla oli hänen olemuksensa rauhoittava, vapauttava, mikä teki keskustelun helpoksi. Johdonmukainen ja huoliteltu esitystapa ikään kuin itsestään kehitti vastauksen, samalla kun se pakotti vastaajan keskittämään ajatuksensa mahdollisimman suureen objektiivisuuteen. Keskustelussa tunsin lämpenevänsä ja erotessa henkisesti rikastuneensa”, Talvela muisteli tapaamista juhlapuheessaan vielä parikymmentä vuotta myöhemmin.

ISBN 978-952-234-915-6

Teos on kaksikielinen, suomi / englanti
 KL 70.92 • SID. • 160 sivua • Kuvitettu
 Graafinen suunnittelu Tom Backström
 Ilmestyy huhtikuussa

Birger Carlstedt: Kukka-asetelma, 1940-luku, öljy kankaalle.

Kuva: Jussi Tiainen

TIMO VALJAKKA

Uusi kauneus

Suomalaista taidetta
 Nicolai Tangenin kokoelmasta

**Kokoelman helmiä nähdään tänä vuonna
 ensimmäistä kertaa Suomessa**

Taidekriitikko Timo Valjakan toimittama *Uusi kauneus* esittelee valikoiman suomalaista modernismia ja valokuvataidetta norjalaisen keräilijän Nicolai Tangenin laajasta pohjoismaisen taiteen kokoelmasta, joka käsittää runsaat 4500 teosta. Se on suurin yksityinen pohjoismaisen modernismin kokoelma maailmassa.

Kokoelman painopiste on toista maailmansotaa seuranneissa vuosikymmenissä ja erityisesti konkretismissa, geometrisessa abstraktissa taiteessa. Tangenin kokoelma ei pyri olemaan kattava tai täydellinen. Se on tietoisesti subjektiivinen ja sellaisena myös vapauttava näkökulma pohjoismaiseen modernismiin. Laajuudessaan se on sekä ainutlaatuinen että uusia tulkintoja mahdollistava.

Tangenin kokoelmassa ovat monipuolisesti esillä muun muassa Birger Carlstedt, Ernst Mether-Borgström, Lars-Gunnar Nordström ja Sam Vanni. Seuraavan sukupolven taiteilijoista mainittakoon Juhana Blomstedt, Outi Ikkala ja Paul Osipow, joilta kaikilta on kokoelmassa tärkeitä teoksia.

Nicolai Tangen on lahjoittanut kokoelmansa norjalaiselle AKO Kunststiftelse -taidesäätiölle. Se tulee saamaan pysyvän kodin uudessa Kunstsilo-taidemuseossa, jota parhaillaan rakennetaan etelänorjalaiseen Kristiansandin kaupunkiin.

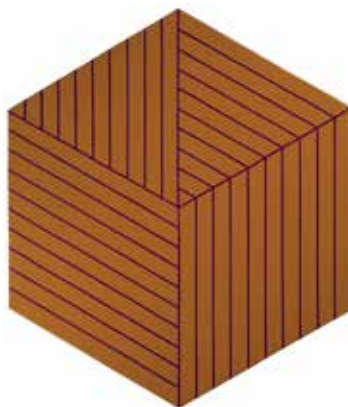
Hämeenlinnan taidemuseoon avautuva näyttely Uusi kauneus – modernismin helmiä esittelee Tangenin kokoelmaa ensimmäistä kertaa Suomessa.

Ernst Mether-Borgström: Valo ja varjo, 1957, öljy kankaalle. Kuva: Jussi Tiainen

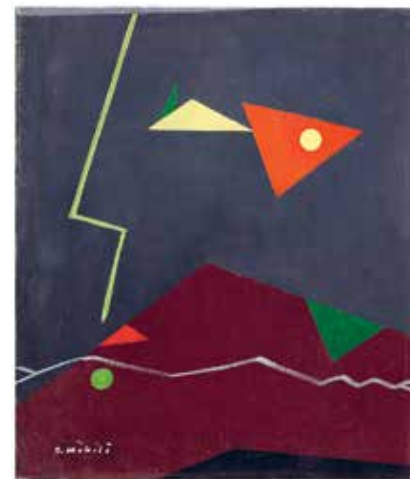
Outi Ikkala: Tuuli puussa, 1974, akryyli kankaalle. Kuva: Jussi Tiainen

Paul Osipow: Sekskant, 1972, akryyli kankaalle. Kuva: Matti Huuhka / Museokuva

Taidekriitikko ja tietokirjailija **TIMO VALJAKKA** on 1980-luvulta lähtien kirjoittanut taiteesta suomalaisiin ja kansainvälisiin sanoma- ja aikakauslehtiin, kirjoihin ja näyttelyluetteluihin. Valjakka on myös arvostettu näyttelykuraattori. Hän toimii kuraattorina Hämeenlinnan taidemuseon tulevassa Tangen-kokoelman näyttelyssä.

Otto Mäkilä: abstrakti sommitelma, ajoittamaton, öljy kankaalle. Kuva: Jussi Tiainen

ISBN 978-952-234-607-0
 KL 99.1 • SID. • 250 sivua • Kuvitettu
 Graafinen suunnittelu Marjaana Virta
 Ilmestyy elokuussa
 äänkikirja ISBN 978-952-234-941-5
 e-kirja ISBN 978-952-234-942-2

JUTTA YLÄ-MONONEN

Vuokko

Muotoilija Vuokko Nurmesniemen
 elämä ja ura

Vuokko Eskolinin onnellinen lapsuus sai dramaattisen käänteä, kun talvisota syttyi marraskuussa 1939. Perhe oli sodan aikana hajallaan, äiti ja tyttöt evakossa Hollolassa, Veikko-veli sotilapsena Ruotsissa ja isä suomalaisten upseerien autonkuljettajana Viipurissa. Ennen sodan päättymistä Vuokon ollessa vasta 15-vuotias Elsa-äiti kuoli traagisesti struumeleikkauksen jälkeiseen keuhkokuumeeseen.

Äidin varhainen poismeno opetti Vuokon itsenäiseksi. Hän ymmärsi, että jokaisen on tehtävä omat valintansa ja kuljettava itselleen sopivaa polkua. Luovuuden kutsu heräsi varhain ja oppikoulu jäi kesken. Vuokko pyrki Ateneumiin ollessaan vasta 16-vuotias. Vakava sairastuminen opiskeluaikana keskeytti keramiikan opinnot yli vuodeksi. Viimeisenä opiskeluvuotena Vuokossa alkoi näkyä poikkeuksellinen lahjakkuus.

Lentävän lähdön uralleen Vuokko sai Armi ja Viljo Ratian palkattua hänet Marimekon ja Printexin ensimmäiseksi suunnittelijaksi. Vuokon luovat ideat kankaiden ja vaatteiden suunnittelussa ja Armi Ratian omintakeinen tyyli markkinoida vei yrityksen nopeasti maailmanmaineeseen. Mikä sitten sai kahden Marimekkoa luotsanneen naisen tiet eroamaan?

Vuokon taianomaiseen elämään on mahtunut myös paljon mutkia ja kuoppia, jotka hän on selittänyt valoisalla luonteellaan. Elämänsä tärkeimpänä asiana hän pitää onnellista avioliittoa ja kumppanuutta miehensä, sisustusarkkitehti Antti Nurmesniemen kanssa.

Kirja on poikkeuksellinen tarina Suomen palkituimman muotoilijan, legendaarisen Vuokko Nurmesniemen elämästä ja urasta. Samalla se on kurkistus suomalaisen taideteollisuuden menneisiin vuosikymmeniin.

KUVA: KIRSI-MARJA SAVOLA

JUTTA YLÄ-MONONEN (s.1967) on helsinkiläinen freelance-toimittaja, joka kirjoittaa muotoilusta, arkkitehtuurista, taiteesta ja sisustuksesta. Journalistisen työnsä lisäksi hän on opiskellut muotoilijaksi ja sisustussuunnittelijaksi. Hän on aiemmin julkaissut suomalaisista Kaj Franck -palkituista muotoilijoista kertovan kirjan *Inspire Me!* (Cozy publishing 2017) yhdessä Isa Kukkapuro-Enbomin kanssa.

Vuosi 2021 on Siltalassa todellinen äänikirjavuosi. Mehukkaiden uutuuskirjojen lisäksi tuotannossa on paraikaa äänikirjoja muun muassa Kari Hotakaisen, Leena Landerin, Hannu Raittilan ja Pirkko Saision klassikkoteoksista.

TULOSSA

Syksyn äänikirjoissa mukana muun muassa tyyli puhdasta *cozy crime* -tunnelmointia, tositarinoita suomalaisen pelastustyön etulinjasta ja Siim Liivikin kiehtova elämäntarina Aki Ollikaisen kertomana.

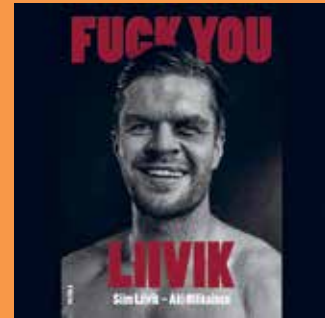
SARI RAINIO & JUHA RAUTAHEIMO:
Vainajat eivät vaikene

REIJO SALMINEN
(TOIM. SARI RAINIO):
TULTA, HIKEÄ JA KYYNLEITÄ

SIIM LIIVIK & AKI OLLIKAINEN:
Fuck You Liivik

NOSTOJA

Kevään -21 äänikirjahiteissä nousee suoraan stand up -maailman huipulle, seikkaillaan fantasiamaailmaksi muuttuneessa Suomen Lapissa ja viihdytään hengiltä tulevaisuuden Yhdysvalloissa.

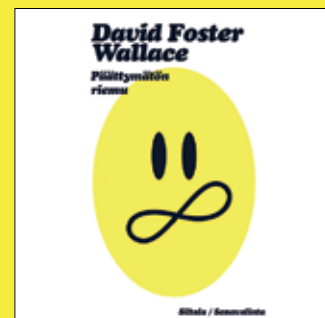
ISMO & ANGELIKA LEIKOLA:
Suo, kuokka ja Hollywood
(Lukenut Ismo Leikola)

JUHANI KARILA:
Pienen hauen pyydystys
(Lukenut Anna Saksman)

DAVID FOSTER WALLACE:
Päättymätön riemu
(Lukenut Olavi Uusivirta)

KLASSIKOITA

Vuoden 2021 aikana julkaisemme äänikirjoina myös runsain määrin rakastettuja klassikoita. Listalta löytyy esimerkiksi **Kari Hotakaisen** koko proosatuotanto, **Pirkko Saision** autofiktiivinen klassikkotrilogia *Pienin yhteinen jaettava*, *Vastavalo* ja *Punainen erokirja* Saision itsensä lukemana sekä joukko kirjailija ja rock-legenda **Patti Smithin** suomenennettuja teoksia.

▲ Kiperiä hetkiä kustannusalalla. Toimitusjohtaja Arto Forstén havaitsee, että syksyn isoimman kirjan painotuoreesta kannesta puuttuu tekijän ja kirjan nimi!

► ... mutta loppu hyvin, kaikki hyvin.

▲ Näyttelijä ja muusikko Olavi Uusivirta paneutui huolella David Foster Wallacen *Päättymätön riemu* -romaanin äänikirjan lukemiseen.

◀ Miehet metsässä. Juha Kauppinen ja Antti Arnkil pakenivat arjen hullunmyllyä Evon Kotisten aarnialueelle marraskuun lopussa 2020.

▲ Villy Lindfelt ja Janne Sarja Rikhardinkadun kirjastossa marraskuussa 2020. Haastattelijana Jari Mäkäraäinen.

◀ Viggo Wallensköldin kirja *Tuntemattomat sienet ennen ja nyt* julkistettiin Kulttuurikeskus Sofiassa 8.10.2020. Pistämättömänä haastattelijana toimi Leena Lehtolainen.

▲ Kustantaja Touko Siltalasta on moneksi, esimerkiksi Tolstoina esiintyminen käy häneltä tuosta vain.

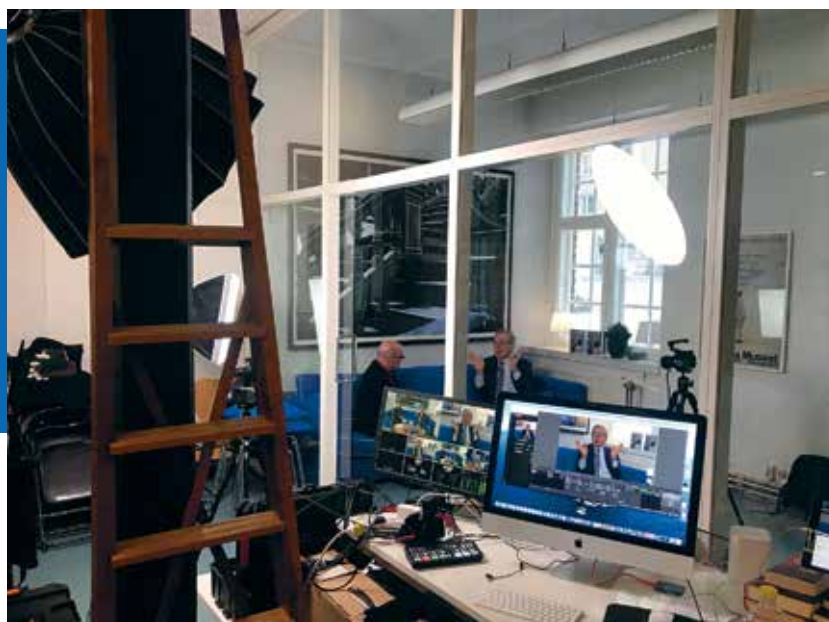
◀ Kustantaja emerita Liisa Steffa, kirjailija Tuula Karjalainen ja graafikko Timo Numminen kokoustavat vastuullisesti Siltalassa joulukuussa 2020. Agendalla Tuula Karjalaisen kirja taitelija Outi Heiskasesta.

▲ Toimituspäällikkö Sari Rainio tutustumassa Turun paloaseman monipuolisuuteen 30.9.2020.

◀ Palomestari Reijo Salmisen teoksesta *Tulta, hikeä ja kyyneleitä* allekirjoitettiin kustannussopimus syyskuussa 2020. Kuvassa Reijo ja Pirjo Salminen, Sari Rainio ja Aleksi Siltala.

► ► ► Koska fyysisiä kirjojen julkistamistilaisuuksia ei voitu pitää, siirryttiin nettiin. Erkki Liikasen *Komissaari*-kirjan julkistamisen suoraa nettilähetystä varten tarvittiin toimistolle reilusti kuvauskalustoa. Liikasta haastatteli toimittaja Matti Mörttinen.

PALKINNOT JA PALKINTOEHDOKKUUDET

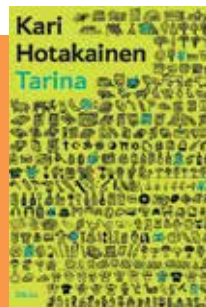
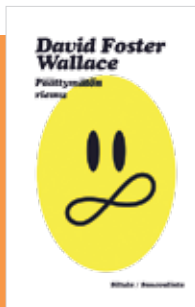
Janne Haikarin, Marko Hakasen, Anu Lahtisen ja Alex Snellmanin *Aatelin historia Suomessa* sai P. E. Svinhufvudin Muistosäätiön 2 000 euron kirjapalkinnon.

Juhani Karila: *Pienen hauen pyydystys* voitti Lappi-kirjallisuuspalkinnon, jonka suuruus on 3 000 euroa.

Voittajan valitsi Virpi Suutari, jonka vakuutti voitosta mm. ”omaperäinen kieli ja lauseen rytmi”. Suutarin mukaan ”kirjailija on luonut teokseen täysin omalakisien maailmansa, jossa matkataan

vaivattomasti mittakaavasta toiseen: stratosfääristä suonsilmäkkeisiin ja sääsen anatomiaan”.

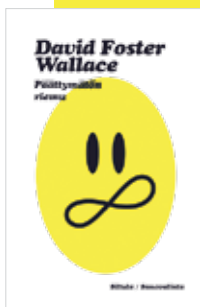

Kauneimmat kirjat -kilpailussa palkittiin Onnistuneimmat kannet 2020 -kunniakirjoilla *Tuo Laineen Ei tässä elämässä, Jack* (graafikkona Elina Warsta), *David Foster Wallacen Päättymätön riemu* (Ilkka Kärkkäinen), *Kari Hotakaisen Tarina* (Elina Warsta) sekä *Hannele Jyrkän Etsijä – Tero Saarisen tie nykytanssin huipulle* (Elina Warsta).

Samassa kilpailussa Kirjataiteen Kaunis kirja 2020 -kunniakirjan sai *Vilja-Tuulia Huotarisen Omantunnon asioita* (graafikkona Hilla Semeri).

Historian Ystävien Liitto antoi Mikko Majanderin *Komplekseja, kilpailua ja kumppanuutta Suomen ja Ruotsin suhteissa* -teokselle Vuoden Historiateos kunniainninan Suomalaisilla historiapäivillä.

Tero Valkosen suomentama *David Foster Wallacen Päättymätön riemu* on vuoden 2020 Jarl Hellemann -palkintoehdokaas. Palkinto jaetaan vuoden 2021 Helsinki Lit -kirjallisuustapahtumilla.

Raati perustelee ehdokkuutta seuraavasti: ”Tero Valkonen on vastannut Wallacen kieliakrobatian kuvioihin, vauhtiin ja volyymiin suomen kieltä juhlivalla säihkeellä ja tarmolla.”

Valkosen suomennot on myös Mikael Agricola -palkintoehdokaas.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton ja Suomen Kirjasäätiön myöntämän palkinnon arvo on 10 000 euroa.

Päättymätön riemu on Tähtivaeltaja-palkintoehdokaas 2021.

Raadin mukaan ”amerikkalaisen postmodernismin nykyklassikko käsittelee riippuvuutta ja valinnanvapauden ontoutta yhteiskunnassa, jossa ajanlaskukin on uhrattu viihtymisen ja mainonnan alttarille. Edelleen ajankohtainen, kerronnallisesti kekseliäs romaani tarjoaa toipumisen avaimeksi vilpittömyyttä.”

KÄÄNNÖSUUTISET

Kari Hotakaisen *Tarinan* käännösoikeudet myytiin heti ilmestymissyksynään 2020 Italiaan ja vastikään myös Latviaan, Unkariin ja Tšekkeihin.

Vappu Kaarenojan ja Aurora Rämön *Tytöt – Suomalaisen tasa-arvon perusteet* on myyty Saksaan.

Aki Ollikaisen *Nälkävuoden* käännösoikeudet on myyty Romaniaan, Armeniaan sekä Unkariin. Aiemmin kirja on ilmestynyt Brasiliassa, Tanskassa, Kanadassa, Egyptissä, Englannissa, Virossa, Ranskassa, Saksassa, Mongoliassa, Alankomaissa, Ruotsissa ja Turkissa. Ollikaisen *Pastoraali* on myyty Ranskan ja Armenian lisäksi nyt Unkariin.

Pirkko Saision *Vastavalo* ja *Punainen erokirja* ilmestyvät Unkarissa. *Punainen erokirja* on aiemmin ilmestynyt myös Ruotsissa ja Sloveniassa.

KEVÄT 2021

KOTIMAINEN KAUNOKIRJALLISUUS

JUHANI BRANDER
Silta yli vuosien
ISBN 978-952-234-789-3

ANTTI HURSKAINEN
Kultuminen
ISBN 978-952-234-723-7

JYRKI LEHTOLA
Tunteista
ISBN 978-952-234-819-7

HARRY SALMENNIEMI
Aslakaskoralli
ISBN 978-952-234-764-0

GEIR GULLIKSEN
Katso meitä nyt
ISBN 978-952-234-593-6

LJUDMILA ULITSKAJA
Sielun ruumis
ISBN 978-952-234-692-6

TIETOKIRJALLISUUS

ANNE APPLEBAUM
Demokratian
iltahämärä
ISBN 978-952-234-783-1

JULIA DAHLBERG - AAO
ROSELJUS - OULA SILVENNOI-
NEN - HENRIKA TANDEFELT
Köpa salt i Cádiz och
Andra berättelser /
Cádizin suolaa ja
muuta kertomuksia
ISBN 978-952-234-731-2

ORLANDO FIGES
Vallankumouksen
Venäjä 1891-1991
ISBN 978-952-234-808-1

MAKSIM GORKI
Leo Tolstoi
ISBN 978-952-234-810-4

ANNA-LIISA HAAVIKKO
Kaari
Kirjailija Kaari Utrion elämä
ISBN 978-952-234-571-4

TIMO JOUTSIVUORI (TOIM.)
Uuden vuosituhaten
sairaala
HUS 20 vuotta
ISBN 978-952-234-812-8

TAINA KUUSKORPI
Pahat mielessä
Tieteen näkökulma
Pahuuteen
ISBN 978-952-234-770-1

ERKKI LIIKANEN
Komissaari
Eurooppa myllerryksessä
ISBN 978-952-234-815-9

Mitä Tolstoi todella
sanoi
Kirjoituksia Leo Tolstolta
ISBN 978-952-234-811-1

TOIMITTANUT PANU RAJALA
Päivä on tehnyt
kierroksensa
Väinö Linna muistelee
ISBN 978-952-234-799-2

HEIKKI YLIKANGAS
Kustaa Vaasa ja
hänen uhmaajansa
ISBN 978-952-234-809-8

ÉRIC VUILLARD
14. heinäkuuta
ISBN 978-952-234-826-5

Posti Green

YHTEYSTIEDOT

Kustannusosakeyhtiö Siltala
Suvilahdenkatu 7, 00500 Helsinki
tiedotus@siltalapublishing.fi

TOIMITUSJOHTAJA

Arto Forstén
puh. 050 4322 292
arto@siltalapublishing.fi

KUSTANTAJAT

Aleksi Siltala
aleksi@siltalapublishing.fi
Touko Siltala
touko@siltalapublishing.fi

TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ

Sari Rainio
puh. 0400 828 732
sari@siltalapublishing.fi

KUSTANNUSTOIMITTAJA

Antti Amkil
puh. 040 5900 238
antti@siltalapublishing.fi

KUSTANNUSTOIMITTAJA

Sakari Siltala
puh. 041 436 2861
sakari@siltalapublishing.fi

TIEDOTUSPÄÄLLIKKÖ

Reetta Ravi
puh. 0400 328 300
reetta@siltalapublishing.fi

ÄÄNIKIRJAT

Kalle Siltala
puh. 050 475 3317
kalle@siltalapublishing.fi

KIRJATILAUKSET

Kirjavalitys Oy
puh. 010 345 1520 faksi 010 345 1454
kvtilaus@kirjavalitys.fi
tai Veijo Kekäläinen
puh. +358 50 438 9389
veijo@siltalapublishing.fi